

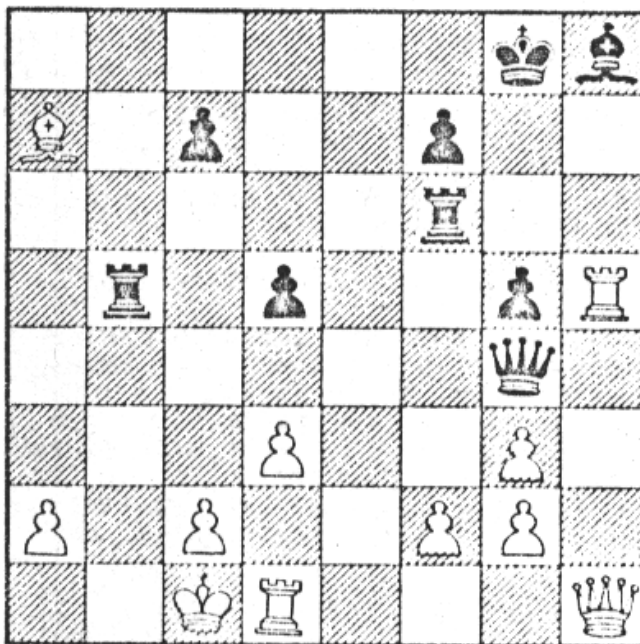
en passant

Nr. 4 NOV

Medlemsblad for

1976

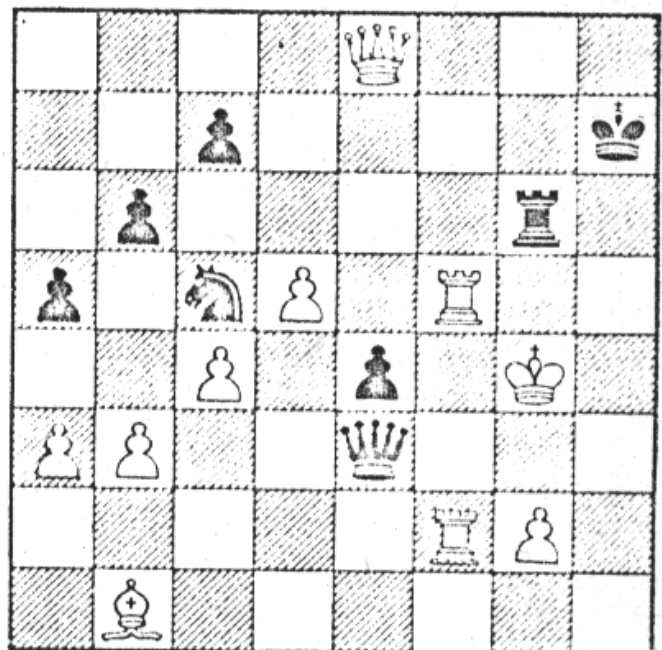
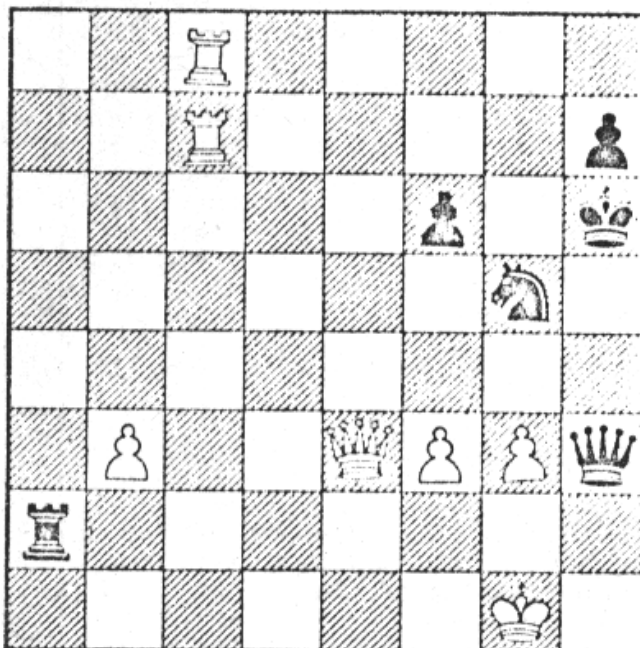

1 Oldrich Duras (1882-1957) er nu næsten glemt, mest fordi han aldrig blev Verdensmester. Men i 1908 udtalte selvste VM-Lasker, at Duras var en mulig VM-kandidat. Det år sejrede han nemlig i to uhyre stærke turneringer, i Prag og Wien, og i de følgende 3-4 år havde han også fine resultater, men siden gik det ned ad bakke. Han er helten i de hosstående opgaver. I nr.1 fører han de sorte brikker, i nr.2 og 3 er han hvid. Fælles for dem er, at Duras trækker først, at hans modstander er lige ved at sætte ham mat og at Duras har nogle helt fantastiske manøvrer i baghånden.

Ved løsningen af opgaverne skal man ikke tage smålige hensyn!

2 Løsninger på bagsiden.

3

1.holdet

Med store forventninger stillede vi op til den første kamp i 1.division mod Øbro fra København. Øbro var et af de hold, der skulle vindes stort over, idet klubben, i forhold til tidligere år, var svækket, medens vi kunne monstre de samme 8 spillere, der gjorde det så godt i sidste turnering. Vi havde til kampen fået afbud fra Jørgen Jørgensen, men da vi kunne stille en så god reserve som Lars Persson, skulle det ikke betyde noget særligt.

Lad det være sagt med det samme. Vi var ikke uheldige! En overgang så det ud til, at vi kun ville få 2½-3 point, men vi slap med skrækken, idet vi ved at vinde de 2 sidste partier lige akkurat klarede uafgjort 4-4. Og hvorfor gik det så dårligt? Det kan til dels besvares med, at "toppen" svigtede (½ point af 3 mulige), samt at Børge spillede uinspireret og tabte let. Nå, men det er jo kun forklaringer. Jeg vil skrive lidt om de enkelte partier, og jeg vil starte med det positive, nemlig "bunden" der gjorde sin skyldighed ved at score 2½ point af 3 mulige!

6. Per grevlund-Erik A.Andersen 1-0

Ingen tvivl om resultatet! Per spillede en af sine sædvanlige skarpe varianter, der satte modstanderen i tankeboks med det samme, og ved tidskontrollen var slaget faktisk afgjort med stor materiel overvægt til Per.

7. Poul E.Nørgaard-Jan Andersen ½-½

Her var Nørgaard uheldig med ikke at vinde, idet han faktisk havde sin modstander i knæ, men jeg må som holdkaptajn løfte pegefingeren og sige: "Tidsnøden er for hård ved dig Nørgaard! Havde du haft bare et par minutter mere påuret, ville du have fundet en af de mange gevinstmuligheder". Nu sluttede partiet i stedet med, at Jan Andersen fik etableret en evig skak.

8. Lars Persson-John Zimmermann 1-0

Lars's debutsejr i 1.division var præget af solidt håndværk. Lars spillede hvid og kom bedst fra åbningen, men et kiks satte fordelene over styr, således at Zimmermann måske kunne have reddet det halve point. Imidlertid fandt han i tidsnøden ikke det bedste, og så var det point hjemme i varmen.

1. Aage Ingerslev-Kaj Bjerring ½-½

En udmærket indsats mod stærke Bjerring. Aage, der havde de sorte brikker, slog ikke større brød op, end han kunne bage, og remissen var sikret allerede inden tidskontrollen.

Aage har efterhånden udviklet sig til at være en sårdeles solid holdspiller, hvilket igen betyder, at undertegnede har et parti mindre at få "nerver" over.

2. Svend Pedersen-Allan Poulsen 0-1

Svend kom udmærket over åbningen, og da det jo som bekendt er hans svage side, anede vi fred og ingen fare, idet vi regnede med, at den forventede remis skulle være sikret. Men ak, en fejlregning af de forholdsvis simple, kostede partiet på et meget tidligt tidspunkt af matchen.

3. Bent Sørensen-Per Rosell 0-1

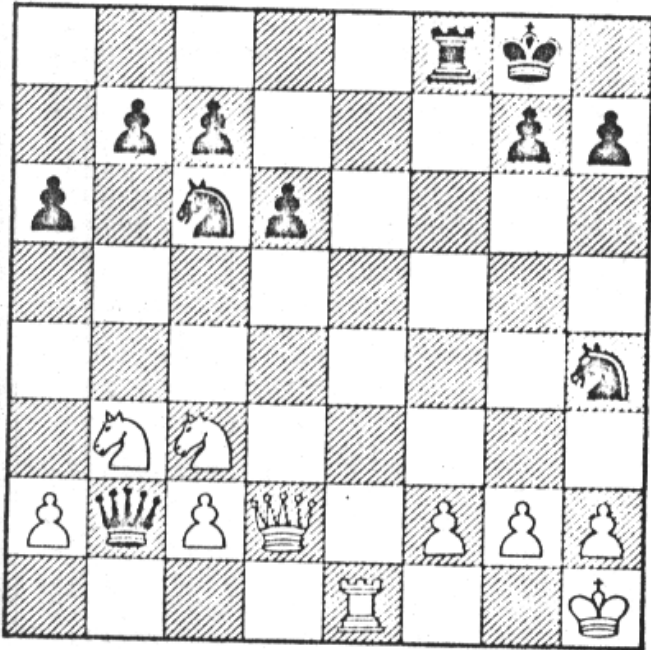
Dagens sensation! Vi måtte lide den tort, at se vores forventede sikreste sejr forvandlet til et nederlag. Bent spillede med sort en skarp, men lidt tvivlsom variant, hvori han ofrede en bonde. Offeret gav ham ganske vist en del spil, men det blev ikke til mere. Efterhånden kom Rosell med i spillet og efter at have forsvaret sig i 30-35 træk kunne han sætte det afgørende angreb ind.

5. Børge Pedersen-Dick Sørensen 0-1

Dette resultat svarede bestemt heller ikke til forventningerne, men som omtalt i indledningen leverede Børge en meget farveløs indsats. Dick Sørensens slutning var ganske flot, men mod en "normalt" kampende Børge, havde han ikke fået så let spil.

4. Erik Pedersen-Ralf Ploug 1-0

Et særdeles dramatisk parti, hvor jeg efter lidt slapt spil var havnet i en remisstilling. Imidlertid mente min modstander noget andet. Han tillod sig pludselig at "ade" testamentebonden på b2, hvorved han fik sin dronning spærret inde. Derefter havde jeg kun at eksekvere dommen, og vi kommer ind i stillingen efter 24 træk, og hvor jeg med hvid er i træk:

Der fulgte 25.Dd5+!, Kh8 26.Df7!.
27.Te8. Bemærk hvor godt de to springere garderer baglinjen 27.-.
28.Sce7 Efter denne stilling havde jeg planlagt følgende variant 28.Txf8+, Sxf8 29.Dxe7! (væsentlig stærkere end 29.Dxf8+) 29.-, Fg8 30.Dxc7 samt Dc4+ og hvid vinder let. Imidlertid fandt jeg pludselig mig selv med dronningen i hånden og måtte erkende, at jeg var nødt til at spille 28.Dxe7?, Sxe7 29.Txf8+, Sx8 Her var jeg lige ved at opgive, men da min modstander havde mindre end 1 minut tilbage til de sidste 11 træk øjnedede jeg en chance og fortsatte i lyn tempo 30.Sc2, Dbl+ 31.Sgl, g6 I samme øjeblik jeg så dette træk blev jeg klar over, at nu havde jeg en chance. Sort vil på g7 med kongen, hvilket gør den sårbar for skakker. Nu er det om at trække hurtigt, så han fortsætter i falden. 32.h3, Kg7 33.Tc8, Dxc2 Ene naturlige træk 34.

Sd4 Jeg vil anslå at sort her kun har 10-15 sekunder tilbage 34.-, Dc4?
 Godaw do! 35.Txc7+! og hvid vandt efter yuerligere 20 træk.
MORALE: Opgiv aldrig i en holdkamp!

Erik Pedersen

DSU's rating

pr. 1.okt.

1. Svend Pedersen	2289
2. Aage Ingerslev	2269
3. Bent Sørensen	2244
4. Erik Pedersen	2226
5. Børge Pedersen	2140
6. Per Grevlund	2116
7. Lars Persson	2106
8. Jørgen Jørgensen	2080
9. Ole Holmsgaard	2044
10. Arne Pedersen	2000
11. Poul Erik Nørgaard	1989
12. Bent Bojsen	1962

klub-rating

pr. 1.okt.

1. Willy Pedersen	1961
2. Henrik Holmsgaard	1955
3. Emil Pedersen	1914
4. Georg Sigaard	1891
5. Jørgen Hansen	1845
6. Henrik Lundén	1802
7. Niels Jacobsen	1801
8. Per Friis Nielsen	1782
9. Asbjørn Pedersen	1707
10. Ole Andersen	1695
11. Børge Rasmussen	1694
12. Bent Rasmussen	1655
13. Pauli Larsen	1633
14. Tommy Nielsen	1608
15. Ove Palmkvist	1555
16. Allan Gjerding	1552

Tallene skal tages med al mulig forbehold.

1.holdet

Der var nerver på i dagene op til vores kamp mod "Centrum" fra Esbjerg. Vi havde ret tidligt fået afbud fra Aage, og der var længe tvivl om såvel Per som mig selv. Det blev "kun" til afbud fra Per, og vi dampede afsted til Esbjerg med to reserver, nemlig den "faste" Lars Persson samt Bent Bojsen.

Det var en ret så anstrengende affære med en togrejse til Esbjerg og retur samt en 6-7 timers skak, så det var en flok trætte spillere, der ved midnatstid tumlede ud i Aalborg. Humøret fejlede imidlertid ikke noget, idet vi vandt kampen med 6-2 og således fik rettet lidt op på det uafgjorte resultat fra 1.runde.

Sejren kom i stand på flg. måde:

1. Brian Isaksen-Svend Pedersen 0-1

Svend spillede Wiener med de hvide brikker og fik lejlighed til at anbringe en hjemmeforberedelse så eftertrykkeligt, at Isaksen var helt færdig efter bare et par timers spil. En god start og lugtede noget "stort".

2. Ivar Poulsen-Bent Sørensen ½-½

Et dramatisk parti hvor vi ikke var uheldige. Bent kom tilsyneladende godt fra åbningen, men i de svære forviklinger der opstod kunne Ivar Poulsen have vundet i flot offerstil. Han overså det imidlertid, og da Bent kort tid efter var snu nok til at tilbyde remis, accepterede Esbjergenserne.

3. Hans Pedersen-Erik Pedersen ½-½

Jeg havde hvid og kom bedst fra åbningen, som var Siciliansk. I midtspillet overså jeg en fiks lille kombination, som indbragte min modstander en bonde, men p.g.a. den aktive placering mine officerer indtog var det forholdsvis let at holde remis.

4. Mogens Nielsen-Børge Pedersen 0-1

Dagens bedste kampparti. Børge spillede fransk med de sorte brikker mod veteranen Mogens Nielsen, der i mange år har været "Centrums" bedste spiller. I en meget lukket stilling fandt Børge et fint kvalitetsoffer, der gav gode angrebschancer. Offeret blev fulgt op af andre snedigheder, der fuldstændig flåede den hvide stilling. En virkelig god præstation.

5. P.O.Pedersen-Jørgen Jørgensen 0-1

Her fik Jørgen forholdsvis hurtigt en meget fordelagtig stilling, som det imidlertid kneb med at omsætte. Først da Jørgen fejlagtig ofrede en kvalitet - det var vist ment som et skinoffer - skete der noget. De sorte svagheder trådte pludseligt klart frem, og kort tid efter tidkontrollen satte Jørgen sin modstander elegant mat. Apropos tidnød, så er det lidt af et mareridt at overvære, når Jørgen trækker det 40.træk i snegletempo med fem sekunder tilbage!

6. B. Rasmussen-Poul E.Nørgaard 0-1

Igen et fransk parti med os som sort. Nørgaard fik en jævnt overlegen stilling, som dog var ret lukket og derfor ikke så nem at vinde. En "kampehest" afgjorde slaget selv om den blev byttet med hvids "fattigmandsløber" på al. Ved anden tidkontrol overskred Rasmussen, men han stod håbløst.

7. Finn Larsen-Lars Persson 0-1

Lars vandt - selvfølgelig fristes man til at sige. Her var der tale om spil til et mal. Lars havde hvid, og han stod allerede efter åbningen så overlegent, at det kun var et spørgsmål om tid, hvornår den sorte stilling faldt sammen. Det skete, meget betegnende for stillingen, efter flg. løbermanøvre: Lb2-c3-a5-d8-f6!

8. Ove Matras-Bent Bojsen 1-0

Vores eneste nederlag. Bent, der havde sort, håbede på at komme til

1.holdet

at spille fransk, men hvids første-trak 1.b3 spolerede håbet. Bent spillede udmærket og fik en lille fordel ud af det men kom i en umenneskelig tidnød, som kostede fordel og bevirkede, at han havnede i et mistænkeligt tårnslutspil. Analysen bagefter viste dog at der ved bedste spil var visse remis-chancer. Til gengæld vandt Bent tipskonkurrencen, hvilket indbragte ham puljen på 24 kroner.

Erik Pedersen

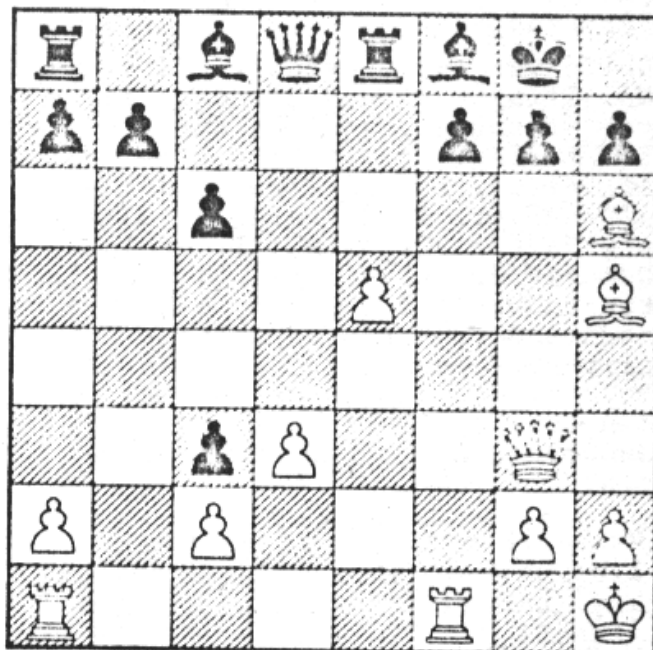
Det følgende parti har en lille forhistorie.

I Solskinsturneringen 1975 spillede jeg den samme variant mod Bo Jacobsen og tabte fordi jeg angreb for ivrigt. Under partiet mod Bo havde jeg en ide om, hvorledes angrebet skulle "køres", men det lykkedes mig altså ikke at få den til at fungere.

Et par måneder efter viste jeg partiet frem i klubben og forklarede tilskuerne, hvori mit problem bestod. Efter lidt famlen frem og tilbage fik Henry Jensen den lyse ide at foreslå 16.Lh5! og minsandt - den virkede.

Hvid: Svend Pedersen
Sort: Brian Isaksen, Esbjerg

1.e4,e5 2.Sc3,Sf6 3.f4,d5 4.fxe5,
Sxe4 5.d3 Bør kun spilles hvis man
på forhand er tilfreds med remis,
idet 5.-,Lb4 næsten fører til for-
ceret remis 5.-,Sxc3 Det alminde-
ligste 5.-,Dh4+ regnes af teorien
for at være dårligt 6.bxc3,d4 7.
Sf3,Sc6 8.Le2,Lc5 9.o-o,o-o 10.De1,
dxc3+ 11.fh1,Sa4 12.La1,Sxf3 13.
Lxf3,Te8 14.Dg3,c6 Sorts to sidste
træk giver plads til Lf8 og frigør
Lc6. Det var denne stilling jeg
fejlede i mod Bo, der iøvrigt for-
talte mig at Bent Larsen havde sagt
god for den sorte stilling. Jeg
spillede 15.Lg5,Le7 16.Lf6? for at
fremlokke g7-g6, hvorefter hvid får
et meget farligt angreb. Men Bo
spillede koldt 16.-,Lxf6! og fik
fordel. Problemet er altså at få
sort til at spille g7-g6 og det var
det Henry fandt ud af. 15.Lh6,Lf8
16.Lh5! Henrys debut i 1.division!!

Her er 16.-,g6 nødvendigt, men min
modstander anede ingen farer. 16.-,
Le6? 17.Lxf7!,Lxf7 18.Txf7!! Point-
ten. Sort kan ikke slå. 1c.-,Lxf7?
19.Tf1+,Lg6 20.Txf8+! med mat i næ-
ste træk. Hvis 19.-,Ke6 så 20.Dg4+
og sort mister dronningen eller går
mat. Her gik sort i tankeboks i en
lille time og spillede 18.-,Te7 Nu
var det min tur til at tænke. Jeg
havde regnet med 18.-,g6, men i lø-
bet af de tre kvarter jeg brugte på
stillingen fandt jeg ud af at den
hvide fordel ikke var så nem at om-
sætte i gevinst. 19.Tf5 bonden skal
dækkes 19.-,Dd5 20.Ta1! Der er ikke
tid til at dække bonden på a2 20.-,
Tac8? 21.Df4 opgivet

En lidt kedelig afslutning. Lf6
kan kun dækkes med 21.-,Dd6 og det
koster en kvalitet efter 22.Lg5.

Sort skulle have spillet 20.-,
Dxa2 for at få en fri bonde, hvor-
efter jeg havde fortsat angrebet
med 21.h4. En illustration af hvor
indeklemt sort er ses af flg.:
21.-,Dxc2? 22.Df4!,Te6 23.Dg4!,
truer Txf8+ 23.-,Te7 24.Dc4+

Noter af Svend Pedersen

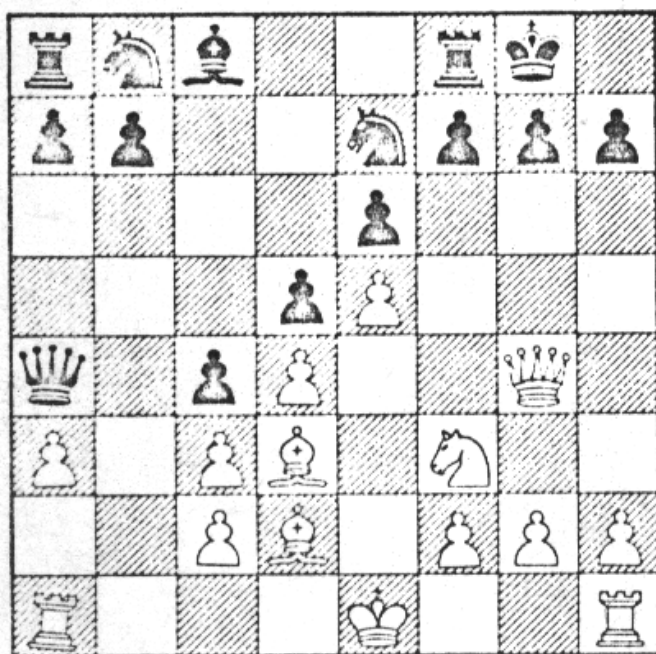

2. holdet

1. runde, 10. oktober.
Nørresundby: 2 - Horsens: 6

Dette var vores debut i 2. division. Tilsyneladende et noget mangert resultat, men det har sin forklaring, idet holdet blev nødt til at stille med ikke mindre end 3 reserver, bl.a. fordi vi måtte afgive Lars Persson til 1. holdet. Det var dog glædeligt, at man gik koncentreret til sagen, men vore modstandere var gennemgående for stærke. Vore pointscorere var B. Bojsen, der vandt (se partiet neden for) og Ole Holmsgaard og N. Jacobsen, der begge spillede remis.

Mikael Hansen - Bent Bojsen
1.e4,e6 2.d4,d5 3.Sc3,Lb4 4.e5,c5
5.a3,Lxc3 6.bxc3,Se7 7.Dg4,o-o.
Trækket ser risikabelt ud, men er brugbart. Det viste sig da også at være velvalgt mod en ung teori-kyndig spiller, som selvfølgelig kendte de almindelige teorivarianter (7...cxd4,7...Lc7 og 7...Sf5). Hvid havde til disse træk brugt mindre end et minut; til de flg. fem brugte han 80 min. 8.Sf3 (8.Lg5,Da5 9.Lxe7,Dxc3 10.Ke2,Sc6 og scrt står til gevinst) Da5 9.Ld2, Da4; lægger tryk på c2. I mange varianter tager dronningen Ec2, og dækker derfra diagonalen h7-bl. 10.Ld3,c4.

Nu tænkte hvid 45 min. over det næste træk. Ved første øjekast ser det ud til, at hvid kan nedgøre sort i løbet af få træk, eller at han i hvert fald har en lovende angrebsstilling. Hvids holdkammerater regnede bestemt med, at det første point var hjemme. 11.Lh6??; desperation øjensynlig. Hvid må naturligvis forkaste 11.Lxh7,Kxh7 12.Dh5,Kg8 13.Sg5,Dxc2. Han er også nødt til at erkende, at 11.Lg5,Sf5 12.Lxf5 exf5 13.Dg3,f4 14.Lxf4,Dxc2 giver sort det bedste spil. Hvid indser efter et stort forbrug af tid, hvorunder han også har regnet ihærdigt på 11.Lh6 fulgt af et stormløb med h-bonden, at den sorte K-stilling ikke umiddelbart kan løbes over ende. Samtidig bliver han nervøs over kun at have ca. en halv time tilbage til 30 træk, mens sort har halvanden time i behold. Det må være forklaringen på, at han bliver desperat og spiller Lh6 i håb om, at noget vil vise sig. Han undlader helt at lede efter en fortsættelse, der kan give ham lige spil. En sådan fortsættelse findes imidlertid: 11.Lxh7,Kxh7 12.Dh4,Kg8 13.Dxe7, Sc6 14.Dh4,Dxc2 15.o-o,Ld7 16.Tfel f6 17.Te3,fxe5 18.Tc1,Dh7 med lige spil, som angivet af Euwe, der henviser til partiet Bronstein-Kortjnoj. 11...Sg6. Hvid går atter i tænkeboksen og finder langt om længe ud af, at det er håbløst at angribe den sorte K-stilling med h-bonden: 12.h4,cxd3 13.h5,gxh6 14.hxg6,fxg6 15.Txh6,Tf7 16.Sh4(Sg5, Tg7)Dxc2 17.Txg6,hxg6 18.Dxg6,Kf8 19.Dh6,Ke8 20.Dh8,Kd7 og hvid er fortabt. Han vælger derfor 12.Lxg6 hvilket vel også er det bedste; han taber en B, men får små remis-chancer. 12...fxg6 13.Lg5,Dxc2 14.o-o,Sc6. Spillet efter lang tids betænkning. Jeg havde masser af tid. Det var naturligvis Bc3, der fristede. Jeg var imidlertid lidt ængstelig ved en variant begyndende med Le7. Det ville dog have været fuldstændig risikofrit at tage bonden. Sc6 er under alle omstændigheder et sundt udviklingstræk, som fratager hvid enhver chance for modspil. 15.Tfel,Df5 16.Dxf5;

2.holdet

Forståeligt i betragtning af tidnøden. At undlade D-afbytning giver ikke hvid større chancer. Jeg står positionelt bedst og har desuden en B i overskud. Mine officerer kommer hurtigt i spil og jeg kan dels angribe på K-fløjen, dels lægge tryk på hvids D-fløj. 16... gxf5 17.h4??; typisk tidnødfejl. Hvid havde godt 10 min. igen. Trækket koster endnu en B. 17...f4 18.h5; nødvendigt, ellers er L jo fanget. 18...h6 19.Lh4,Ld7; langt bedre end Tf5. Løberen kommer godt i spil, samtidig med at h5 erobres. 20.Sd2; h5 kan umuligt reddes. 20... Le8 21.g4,fxg3 22.Lxg3,Lxh5 23.f4, Se7 24.Kg2,Sg6 25.Tf1,Le2 26.Tf2, Ld3 27.Tae1,Tf7 28.Tc3,Tc8 29.Kh3; hvid har ingen fornuftige træk og er desuden i voldsom tidnød. 29... Tc6 30.Lh2,Ta6 31.Tef3,Lf5 32.Kg3, h5 33.opgivet. Hvid taber endnu et par bønder og det er nyttesløst at fortsætte. Desuden er hans vinge helt oppe.

noter af Bent Bojsen

2.runde, 31. oktober
Herning: 6 - Nørresundby: 2

Vort andet nederlag, men også denne gang har det sin helt naturlige forklaring, idet vi måtte afgive Lars Persson og Bent Bojsen til 1. holdet, således at vi også denne gang måtte have 3 reserver på holdet. Kan der skelnes mellem holdmoral og kampmoral, må jeg sige, at kampmoralen i hvert fald ikke havde taget skade, selv om vi kom af sted med kun 7 mand (der var tilsagt 8).

Der blev gået virkelig koncentreret og indædt til sagen, selvom vi var mere eller mindre overmatchede ved hvert eneste bræt. Det gav også resultat, idet det lykkedes Henrik Lunden Kristensen (8) at vinde, mens Arne Pedersen (2) og Torben Guldberg (6) spillede remis. Alt i alt et resultat, som dette "lemlestede" hold kan være stolt af. En holdleders ønske: kunne vi dog bare stille med et fuldtalligt hold, der ikke var svækket af afbud på 1.holdet, skulle sagtens kunne holde os fri af nedrykning.

Ole Holmsgaard

Stillingen efter 2. runde
i 2. division, gruppe 2:

1. Esbjerg	10	(4 mp)
2. Herning	10	(3 mp)
3. 1968	9	(3 mp)
4. Horsens	9	(2 mp)
5. Nordre	7,5	(2 mp)
6. Vejlbj - Risskov	7,5	(1 mp)
7. Aalborg	7	(1 mp)
8. Nørresundby	4	(0 mp)

Den 21. november skal vi i Århus møde følgende hold fra 1968:

1.Søren Ejdm 2.Ebbe P.Schultz
3.John Mortensen 4.Bent Jochumsen
5.Jens Flø 6.Mikael Lynghøj 7.
Jørn Bach Hansen 8.Heine Svane.

Den 5. december skal både 1. og 2. holdene møde Nordre i Nørresundby. Nordres 2.hold ser således ud på papiret:

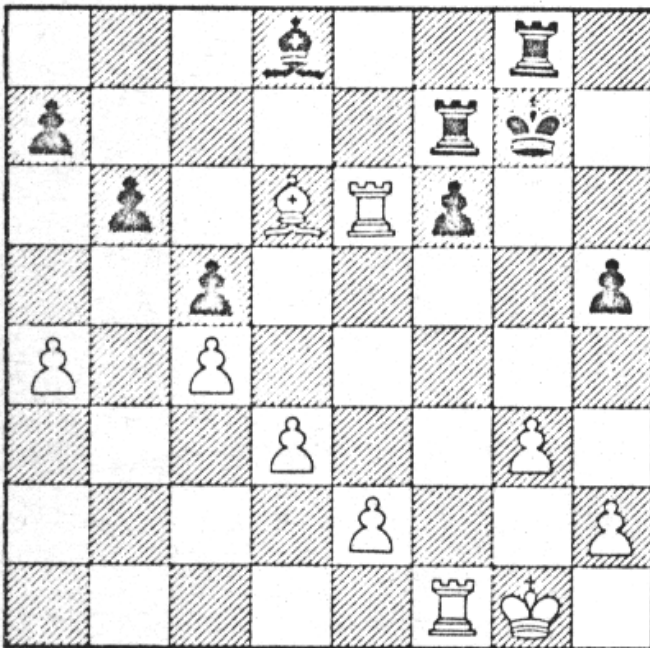
1.Hans Viktor Nielsen 2.Michael Poulsen 3.Steen Kristensen 4.Ulrik Thomassen 5,Jan Løvig Nielsen 6. Jøregn Rudbeck 7.Morten Vibe Petersen. 8.Morten Andersen.

3. holdet

1. runde :

Nørresundby : 5 - Aabybro : 3

En fortjent sejr, som egentlig burde have været større end 5-3, da jeg unødvendigt tabte til Marius Simonsen. Willy Pedersen, Georg Sigaard, Torben Guldborg og Per Friis Nielsen var de eneste, som spillede nogenlunde sikkert, da de langsomt og kontant nedgjorde deres modstandere ved de 4 øverste brætter. Bravo : Henry Jensen lærer forhøventlig, at modstanderen ikke skal slagtes men stille og roligt nedspilles. Men alligevel : bravo : for anden gang. Jeg selv viste mig fra min bedste side ved at tabe en gevinststilling:

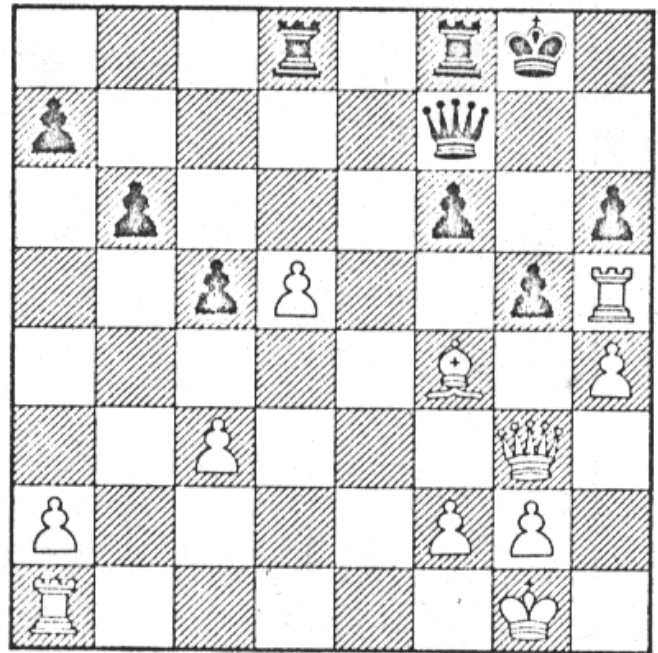
Jeg (hvid) står klart til gevinst, men se nu bare: 41. Kg2, Td7 42. Tal ???, Kf7 43. opg. 0-1

2. runde :

Skørping : 0 - Nørresundby : 8

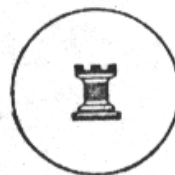
En fantastisk kamp, 8-0 ! Willy Pedersen og Georg Sigaard nedspillede langsomt og omhyggeligt deres modstandere: Willy vandt et pænt slut-

spil med 2 løbere og 6 bønder mod 1 springer, 1 løber og 4 bønder. Georgs modstander kæmpede længe med konge og et par spredte bønder mod konge og dronning ! Torben Guldborg spillede et interessant parti. Per Friis Nielsen var dagens mand ved at vinde en tabt stilling. Henry spillede meget dårligt, men jeg trøstede ham med, at han nok skulle få afslutningen på sit parti i EN PASSANT :

Henry (hvid) slutter pænt med et tårnoffer: 24. hxg5, Dxh5 (sort, John Tuesen, vælger det hurtigste, men der er intet forsvar) 25. gxf6, Kf7 26. Dg7, Ke8 27. De7 ♀. Jeg selv var ved at tabe i 15 træk til den 8-10 årige Mogens Nygaard Jensen, men det gik. Sidst men ikke mindst udmærkede Pauli Larsen sig ved at vinde et tabt slutspil. Bravo ! igen.

referat af Henrik Lunden Kristensen, bearbejdet til ukendelighed af red.

4.holdet

Holdkaptajnen for 4.holdet Ole Andersen har desværre ikke deltaget i sit holds to første kampe. Derfor har EN PASSANT ikke modtaget referat fra disse kampe. Vi prøver at gengive resultaterne efter hukommelsen.

I første runde havde vi besøg af Aabybro, der tabte 5½-½. Emil Pedersen afgav remis på 1.bræt, mens Pauli Larsen, Bent Rasmussen, Asbjørn Pedersen, Frank Hansen og Tommy Nielsen vandt. Siastnævnte var den eneste, der var lidt heldig.

I anden runde skulle vi spille ude mod Manna. Vi vandt kun 5-1! Hvor svage vore modstandere var illustreres vist ganske godt af, at Emil Pedersen vandt på 1.bræt i 8-OTTE - træk. De fire øvrige vindere var Pauli Larsen, Bent Rasmussen, Børge Rasmussen og Asbjørn Pedersen. Den galante Flemming Thomsen tabte selvfølgelig til Mannas eneste dame.

SP

Ole Espersen - Bent Bojsen
(fortsat fra s. 10)

en dronning. Mens hvid tænkte, hentedede jeg en dronning fra et andet bord. Da den var anbragt på f8, så jeg hvor tåbeligt jeg havde spillet. Jeg skulle naturligvis have spillet 24...Txf8, og ville da have haft klar gevinststilling. 25. Df2, Sxf2. Der er sikkert ikke nogen bedre fortsættelse. 26. Txf2, Lxf2 27. Kxf2, Db6 28. Kc3, Sf6 29. Sr4 Dc7 30. Kf3??; taber omgående; 30. Kf2 holder sandsynligvis remis, da sort nok er tvunget til at tage den evige skak. 30...Tf8; hvids K kan ikke komme i sikkerhed og er mat i få træk. 31.g3; 31.Sxf6, Txf6 32.Ke4, Df4 33.Kd5, Td6 34.Kc5, Db4 ≠ 31...Sxg4 32.Kxg4, Lc8 33.opgivet. Der er mat i næste træk.

noter af Bent Bojsen

I sidste nummer af EN PASSANT nåede vi ikke at få et af Henrik Holmsgaards partier med. Det vil vi gøre bod på her. Lag især mærke til hver kollektidigt Henrik gennemfører slutspillet.

Hvid: Henrik Holmsgaard
Sort: Erik Falden, "Alliancer"

Partiet blev spillet i 6.runde; Falden er med i den førende trio og har 4½, jeg har 3½ og skal vinde for at bevare oprykningsschancen.

1.e4,e5 2.Lc4,Sf6 3.d3,Le7 Spilleligt, men passivt 4.Sd2,Sg5 5.e-c-c. de 6.Sbc3,e-c 7-f4, d4 8.Lf3,Sg4 9.Sxe7,Sg5 10.Ld3,Sxg5 Sort spiller konsekvent på afbytning 11.exd3,e5? Nu har hvid feltet d5 til rådighed - men hvad skulle sort egentlig spille? F.eks. 11.-,c6 12.fxe5,dxe5 13.Del med en umarkeret stilling for hvid 12.Sc3,g6 13.Df3,Dd7 14.g5(?) Sikkert fornuftigt 14.-,e6 (!) Et smart forsvar 15.g4,Sg4 16.Sf5,Dd5 17.Lc2,Lc5? Beare var 17.-,te. Nu er d7 umarkeret. (Efter 17.-,te skulle 18.Lxh6 være nok til at vinde, da sort får svage bnder på a2,b6 og h6 efter 18.-,gxe6 19.f6,Sxf6 20.Sxf6+,Lxf6 21.Dxf6. SP) 18.Lc5 19.-,Dd7 20.Sf4,Dd3? 20.Sxar,Lxa8 21.Df3,Ld4 22.Lxh6,Lxar 23.g4,Ld3 24.Dd3,Ld4 25.Tf8,Sd7 26.Dd3,Ld4 27.Dd3,Ld4 28.Dd3,Ld4 29.Dd3,Ld4 30.Dd3,Ld4 31.Dd3,Ld4 32.Dd3,Ld4 33.Dd3,Ld4 34.Dd3,Ld4 35.Dd3,Ld4 36.Dd3,Ld4 37.Dd3,Ld4 38.Dd3,Ld4 39.Dd3,Ld4 40.Dd3,Ld4 41.Dd3,Ld4 42.Dd3,Ld4 43.Dd3,Ld4 44.Dd3,Ld4 45.Dd3,Ld4 46.Dd3,Ld4 47.Dd3,Ld4 48.Dd3,Ld4 49.Dd3,Ld4 50.Dd3,Ld4 51.Dd3,Ld4 52.Dd3,Ld4 53.Dd3,Ld4 54.Dd3,Ld4 55.-,Sx15 56.-,Sx15 57.Ld3+,Ked 58.Txar Pulst af Td3 med springerfuret 59.Td3,Kd3 60.Dd3,Ld4 61.Td3,Ld4 62.Td3,Ld4 63.Sxar 64.Sxar 65.Ld3 66.-,Kc6 67.Kd3 68.Ld3 69.Ld3 70.Ld3 71.Ld3 72.Ld3 73.Ld3 74.Ld3 75.Ld3 76.Ld3 77.Ld3 78.Ld3 79.Ld3 80.Ld3 81.Ld3 82.Ld3 83.Ld3 84.Ld3 85.Ld3 86.Ld3 87.Ld3 88.Ld3 89.Ld3 90.Ld3 91.Ld3 92.Ld3 93.Ld3 94.Ld3 95.Ld3 96.Ld3 97.Ld3 98.Ld3 99.Ld3 100.Ld3 Den sidste flug 101.Ld3 og 102.Ld3 opgav sort 1-0

noter af Henrik Holmsgaard

Selv om formanden havde formået at få et stærkt Nørresundbyhold til at stille op i Skakringens Pokalturnering (der manglede kun Ingerslev, Nørgaard, Arne Pedersen og Willy Pedersen) lykkedes det påny Aalborg Skakforening at snyde os for pokalen. Efter en meget spændende afslutning sejrede Aalborg med 10 p. foran Nørresundby med 9½ p., Vejgaard med 7 p. og "Alliancen" med 3½ p.

Som det ses af resultattavlen på modsatte side var det i toppen det kneb med at få pointene halet hjem. Se bare flg.:

Hvid: Nels Christoffersen
Sort: Svend Pedersen

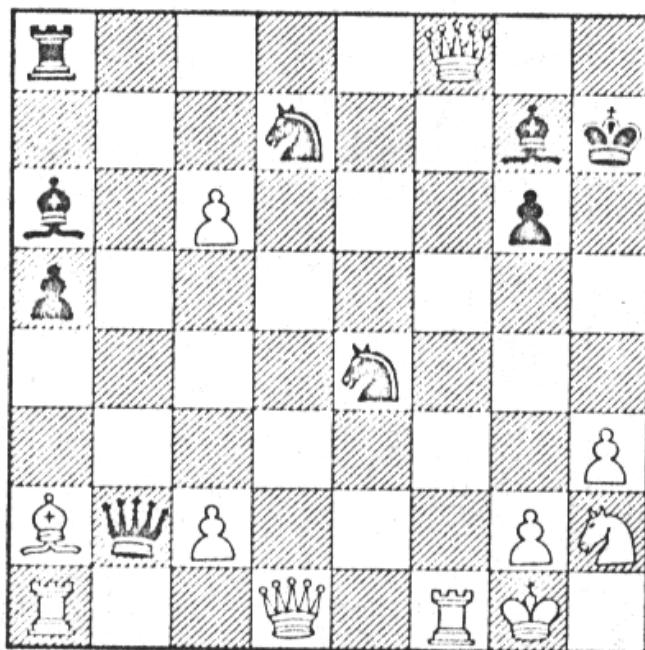
1.c4,e5 2.g3,Sc6 3.Lg2,g6 4.e3,Lg7 5.Se2,g6 6.Sbc3,Sh6 7.Tbl,o-o(?) Ubetænksomt spillet. Med henblik på hvids næste træk er 7.-,Le6 givet, da sort helst ikke vil spille a5. 8.b4(!) Nu ses det, hvorfor sort turde have spillet 7.-,Le6, idet b4-b5 nu forhindrer den gangse sorte opstilling Le6, Dd7 og Sd8 8.-,a6 For at bevare 9.a4 med 9.-,a5 10.b5, Sb4! og 9.b5 med 9.-,axb5 10.cxb5, Se7. En interessant mulighed er 8.-,Le6 9.b5, Se7 10.Lxb7, Lxc4 11.Lxa8, Dxa8 12.o-o, Ld3! 13.Tb4, Df3! som giver sort et vist initiativ for den ofrede kvalitet 9.o-o, Tb8 10.Sd5, Le6 Endelig 11.Se2, Dd7 Sort foretager stødigt at fastholde sine angrebsmuligheder i stedet for det solide 11.-,Se7 og 12.-,f6 12.Se4!, Ligner et oplagt tilfælde af "rørt" brik, men trakket er stærkt og giver sort problemer i centrum 12.-,f6 Nødvendigt 13.d4, Se7? Nu går det galt 13.-,Lb5 var sidste chance for modspil 14.Lb2 Unødvendigt. 14.dxe5 14.-,b5 15.dxe5!, dxe5?? 16.Se5 Koster en officer. Opgivet. 1-o På 15.-,fxe5 følger 16.Sg5 og sort står positionelt til tab.

Noter af Nels Christoffersen
og Svend Pedersen

E.Espersen (Vejgaard) - B.Bojsen
1.e4,g6 2.Sc3,Lg7 3.Sf3,d6 4.Lc4,
Sf6 5.h3,o-o 6.o-o,c6 (6.-,Sxe4
er en overvejelse værd) 7.a3,Sbd7
7.-,d5 må være godt. 8.d3,b5 9.La2
a5 10.Se2,Lb7 11.Sh2; hvid er nu
klar til at storme frem med f4-f5.

11...c5 12.f4,b4; sort er nødt til at være aktiv på D-fløjen. 13.f5, hvid truer nu med Sf4; d5; lukker diagonalen a2-g8 og letter derved trykket på g6. 13...bxa3 14.bxa3, Sxe4 parerer hvid med 15.Tbl. 14.Sf4,bxa3 15.fxc6,hxc6 16.exd5; sikkert ikke det bedste, men det er vanskeligt at finde en god fortsættelse for hvid. På 16.Tbl kan f. eks. følge Dc7 17.bxa3,c4 og sort står lidt bedre. 16...c4?! Bedre er Sxd5 med truslen axb2. 17.dxc4? Et godt forsøg er Kh1. 17...Db6; 17...Se4 er enklere og giver sort klar fordel. Der kan f.eks. følge 18.Le3,axb2 19.Tbl,Sc3, eller 18.Del,axb2 19.Lxb2,Lxb2 20.Dxe4 (20.Tbl,Ld4 21.Kh1,Sec5) Lxal 21.Txal. I begge tilfælde må sort vinde. 18.c5; lukker op for løberer og er afgjort hvids bedste forsøg på at komme ind på livet af den sorte K. 18...axb2 19.Lxb2,Dxb2 20.c6,La6 21.Sxg6. Et fristende og naturligt træk, især da hvid allerede har mistet materiale. 21...fxg6 22.d6, Kh7 23.dxe7; på cxd7 følger ligeledes Se4! 23...Se4!, truer mat i et par træk. 24.exf8 (D)

24...Ld4???; spillet omgående endnu inden bonden var erstattet med

(fortsattes s. 9)

AALBORG SKAKFORENING

VEJGAARD SKAKKLUB

ALLIANCEN

HJERRESØNDERBY SKAKKLUB

	Hold A	mod F	Hold B	mod P	Hold C	mod F	Hold D	mod P
1. Eric Bentzen	B 1	Søren Grenhøj	A 0	Hels Christoffersen	D 1	Svend Pedersen	C 0	
2. Erik Platz	D 1	J. Birk Pedersen	C ½	Kaj Christensen	B ½	Bent Sørensen	A 0	
3. Arne Christiansen	C ½	P. Palsgaard Jensen	D 0	Laurits Pedersen	A ½	Erik Pedersen	B 1	
4. Jens J. Christiansen	C 1	N. Kjerulff Jensen	D 1	Torben Winkler	A 0	Børge Pedersen	B 0	
5. O. Loholt Hansen	D ½	Thomas Pedersen	C 1	Erik Falder	B 0	Jørgen Jørgensen	A ½	
6. Ole Harsen	B 1	Benny Grenhøj	A 0	Hans Schack	D 0	Per Grevilina	C 1	
7. Kit Houlberg	B ½	Preben Nielsen	A ½	Ulrik Nielsen	D 0	Lars Persson	C 1	
8. Kurt Pedersen	D 1	Ivan P. Madsen	C ½	Hans P. Rasmussen	B ½	Ole Holtegaard	A 0	
9. Alfred Svensson	C 1	Erik Espersen	D 0	Børge Jensen	A 0	Bent Eoljen	B 1	
10. Henrik Schrack	C 1	J. Niemann Jensen	D 0	Knud Christensen	A 0	Niels Jacobsen	B 1	
11. Karl Sønderstrup	D ½	Mogens Hermarsen	C 0	Emil Larsen	E 1	Henrik Holtegaard	A ½	
12. Jørn Buus	B 0	Vagn Pedersen	A 1	Erik Borga	D 0	Jørg Sigurd	C 1	
13. Arne Fjordside	B 0	Orla Jensen	A 1	Damgaard Nielsen	D 0	Henry Jensen	C 1	
14. I.B. Jensen	D 0	Flemming Pedersen	C 1	Peter Jacobsen	B 0	Henrik Lundén	A 1	
15. Aage Grøndahl	C 1	Jan Nielsen	D ½	Theodor Larsen	A 0	Flemming Thomsen	B ½	
	10		7		3½		9½	

Q O X T - P J C C W C - C D

W X T X C - C D W C W

RATING

Redaktøren har længe presset mig for at få en artikel om rating, men jeg har hidtil vægret mig ved at gå i gang - ikke mindst fordi Svend Hamann i 1970 skrev en glimrende række artikler om emnet i Skakbladet.

Imidlertid er disse artikler jo ikke umiddelbart tilgængelige for alle klubbens medlemmer. Desuden bliver jeg ofte stillet spørgsmal, der afslører, at det står sløjt til med kendskabet til ratingsystemets beregningsmetode. Dette - samt de mange nye reglementsændringer for koordinerede turneringer, hvori rating vinder stadig større indpas - gør, at det nu må være på tide, at skrive denne artikel.

Som kilde bruger jeg DSUs reglement om rating, men det vil forhåbentlig lykkes mig at gøre afsnittet om beregningsregler endnu mere letfattelig end i Skakhåndbogen.

Den amerikanske professor Arpad E. Elo opfandt sit ratingsystem i løbet af årene 1961 til 1967, hvor hele systemet blev beskrevet i en omfattende artikel i CHESS LIFE.

Systemet er ikke det første forsøg på at lave en nuanceret inddeling af skakspillere, idet flere lande har deres eget system (f.eks. Vesttysklands INGC-system), men det er uden tvivl det bedste, der er lavet.

I USA blev systemet hurtigt populært. Alle turneringsspillere fik et ratingtal efter blot 10 partier. Den egede konkurrence spillerne imellem, samt den udfordring der ligger i hele tiden at kunne måle sin egen styrke, bevirkede, at det amerikanske skakforbund (USCF) fik sit medlemstal femdoblet i løbet af få år!

Efter at systemet var slået an i USA, lykkedes det prof. Elo at overbevise FIDE om dets fortræffelighed. Det gjorde han bl.a. ved at regne tilbage i skakhistorien og påpege at hans system, hvis det havde eksisteret, ville have kunnet forudberegne f.eks. VM-matchernes resultater med endog stor nøjagtighed.

FIDE vedtog i foråret 1971 at gøre opnåelsen af SM- og IM-titler afhængig af moustandernes ratingtal, hvilket betød, at de tal prof. Elo gennem flere år havde beregnet for internationale spillere blev officielle.

Danmark var hurtigt med, idet Svend Hamann allerede i januar 1971 havde den første ratingliste klar. Den bestod af 55 spillere og byggede på resultater opnået i perioden 1966-70.

På listen var:

23. Bent Sørensen	2219
40. Erik Pedersen	2141
46. Svend Pedersen	2112

I dag har Nørresundby Skakklub 12 spillere på den danske ratingliste.

Den matematiske baggrund for ratingsystemet vil jeg gå langt uden om. Jeg har nemlig ikke det fjerneste kendskab dertil.

Matematikinteresserede bedes henvende sig på biblioteket, hvor det skulle være muligt at låne årg. 1967 CHESS LIFE.

Derimod vil jeg gerne have lov til at citere fra Skakhåndbogen afsnit 4.8.2. om ratingsystemets grundlag: "Den grundlæggende teori for ratingsystemet hviler på en antagelse om, at man kan konstruere en ratingskala, på hvilken en spillers resultater vil være normalfordelte." Normalfordelt vil sige, at resultaterne skal ligge omkring en middelværdi, således at de fleste resultater ligger tæt på middelværdien, færre lidt derfra og nogle ganske få langt derfra.

Ud fra denne antagelse har prof. Elo så fundet ud af, at der er en sammenhæng mellem det forventede resultat i et parti og de to spillers ratingforskel.

Denne sammenhæng ser i tabelform således ud:

Forventet score

Forskel	H	L	Forskel	H	L
0-3	.50	.50	198-206	.76	.24
4-10	.51	.49	207-215	.77	.23
11-17	.52	.48	216-225	.78	.22
18-25	.53	.47	226-235	.79	.21
26-32	.54	.46	236-245	.80	.20
33-39	.55	.45	246-256	.81	.19
40-46	.56	.44	257-267	.82	.18
47-53	.57	.43	268-278	.83	.17
54-61	.58	.42	279-290	.84	.16
62-68	.59	.41	291-302	.85	.15
69-76	.60	.40	303-315	.86	.14
77-83	.61	.39	316-328	.87	.13
84-91	.62	.38	329-344	.88	.12
92-98	.63	.37	345-357	.89	.11
99-106	.64	.36	358-374	.90	.10
107-113	.65	.35	375-391	.91	.09
114-121	.66	.34	392-411	.92	.08
122-129	.67	.33	412-432	.93	.07
130-137	.68	.32	433-456	.94	.06
138-145	.69	.31	457-484	.95	.05
146-153	.70	.30	485-517	.96	.04
154-162	.71	.29	518-559	.97	.03
163-170	.72	.28	560-619	.98	.02
171-179	.73	.27	620-735	.99	.01
180-188	.74	.26	735-	1.00	.00
189-197	.75	.25			

Tabellen benyttes på flg. måde: Udregn forskellen mellem to spillere. Find det interval hvori det udregnede tal ligger og gå vandret til højre. Her står der to tal. Tallet under H er den højest ratede spillers forventede score og tallet under L er den lavest ratede spillers forventede score.

F.eks.: A har et ratingtal på 2100 og B et ratingtal på 2000. Forskellen er altså 100. I tabellen finder vi 100 i intervallet 99-106. Til højre derfor står der .64 .36. Det betyder 0,64 og 0,36. A som har det største ratingtal skal altså score 0,64 p. (64%) og B 0,36 p. (36%). Hvis man forestiller sig at A og B spillede en match på 10 partier bør A vinde med 6,5-3,5.

Der findes to måder at beregne rating på: Den periodiske metode og den kontinuerte metode.

Den førstnævnte metode anvendes ikke i Danmark, men da metoden kan bruges til at udregne den såkaldte præstationsrating - d.v.s. en bedømmelse af et givet resultats styrke - vil jeg kort gennemgå et eksempel.

Formlen der skal benyttes, ser således ud:

$$R^* = R_c + D(P)$$

Det ser måske lidt indviklet ud, men med lidt forklaring er det faktisk ikke så svært. R_c er gennemsnittet af modstandernes rating og $D(P)$ er den ratingforskel, der svarer til spillerens procentuelle score. $D(P)$ findes ved at gå omvendt ind i tabellen.

I Aalborg Skakforenings koordinerede efterårsturnering spillede Lars Persson mod syv modstandere, der i gennemsnit havde 1972 i rating. Han scorede 6 1/7, hvilket er 92,9%. Ved at gå omvendt ind i tabellen ser vi, at der ud for .93 står 412-432. Det betyder at 93% svarer til 422 og dermed 92,9% til 421 i ratingforskel.

Sætter vi nu ind i formlen, får vi, at Lars Perssons præstationsrating er lig med $1972 + 421 = 2393$. Det vil sige, at Lars Persson spillede lige så godt, som man kunne forvente af en spiller med 2393 i rating.

Ved den i Danmark benyttede metode, den kontinuerte, anvendes en helt anden formel. Princippet i den er, at ratingtallet beregnes fra turnering til turnering. Scorer man over den forventede score stiger ratingtallet; scorer man under falder det. Formlen ser således ud:

$$R_{ny} = R_{før} + K(\text{score} + \text{forv. score})$$

Formlen er let at benytte. Man udregner den forventede score (se næste spalte) og trækker den fra den opnåede score. Disse tal ganger man med en konstant (se næste spalte). Til slut tillægger eller fratrækker man det udregnede tal med

det tal, man havde før turneringens start, og man har fundet det nye tal.

Lad os benytte Lars Persson som eksempel igen. Han havde før turneringen 1935. Udregningen af hans forventede score ser således ud:

	Rating	Rating-forskel	Forv. score
A	1935	0	0,50
B	1981	+46	0,44
C	2040	+105	0,36
D	1890	37	0,55
E	1954	+19	0,47
F	2014	+79	0,39
G	1979	+44	0,44

Lars Perssons forv. score.....3,15

Mod A er det klart at den forventede score er 0,50. Mod B udregnes ratingforskellen til 46. Dette tal finder vi i tabellen i intervallet 40-46. Til højre derfor står .56 .44. Da Lars Persson har et lavere tal end B, bliver hans forventede score 0,44.

Der fortsættes på denne måde indtil den forventede score mod samtlige modstandere er fundet. Dernæst lægges tallene sammen og den forventede score i turneringen er beregnet.

Inden vi kan beregne Lars Perssons nye rating er der lige to ting vi skal have rede på.

Værdien af K ansættes på flg. måde: For spillere med ratingtal større end eller lig med 2400 er K lig 10. For spillere med ratingtal større end eller lig med 2000 men mindre end 2400 er K lig 20. For spillere med ratingtal større end eller lig med 1600 men mindre end 2000 er K lig 30. For spillere med ratingtal mindre end 1600 er K lig 45.

Desuden findes en bonusregel, der er lavet for lette unge fremstormende spillere vejen op gennem ratingskalaen. Bonusreglen siger kort og godt at i turneringer med højest 10 runder tæller de points, der mere end 1p. over forventet score dobbelt. I turneringer med mindst 11 runder er bonusgrænsen $1\frac{1}{2}$ p.

Vi er nu i stand til at beregne Lars Perssons nye ratingtal, idet vi kender alle de størrelser, der indgår i formlen.

$R_{\text{før}}$1935
 K30
 Score.....6,5
 Forv. score.....3,15

Ved at indsætte i formlen får vi:

$$R_{\text{ny}} = 1935 + 30(6,50 + 3,15) = 2035,5$$

Da dette resultat ($6\frac{1}{7}$) var langt over forventning skal vi også regne med bonus. Bonusformlen ser således ud:

$$B = K(\text{Score} + \text{forv. score} + 1)$$

Ved at indsætte i formlen får vi:

$$B = 30(6,50 + 3,15 + 1) = 70,5$$

Det endelige ratingtal finder vi ved at lægge R_{ny} og B sammen. Lars Perssons nye tal bliver da.....2106

Svend Pedersen

(fortsættes i næste nummer)

klubmesterskabet

Klubturneringen har ikke været den succes i år, den var sidste år. Det skyldes først og fremmest at det har knebet med at få runderne afviklet til tiden.

Det ser dog ud til - umiddelbart før 4.runde - at vores dygtige turneringsleder Ole Holmsgaard har formået at få næsten alle partier afviklet.

Stillingen efter 3.runde er i toppen denne:

1. Svend Pedersen	3 p
2. Bent Sørensen	3 p
3. Jørgen Jørgensen	3 p
4. Poul E. Nørgaard	3 p
5. Erik Pedersen	2 $\frac{1}{2}$ p
6. Ole Holmsgaard	2 $\frac{1}{2}$ p
7. Ole Hansen	2 $\frac{1}{2}$ p
8. Per Grevlund	2 p+h

SP

data - skak

Denne artikel er blevet til på grundlag af Tom Skovgårds beretning fra computer-VM i Stockholm 1974 (Gentofte Skakklubs blad, nr.1,1975) og Thorbjørn Rosenlunds tilsvarende fra computer-EM, 1976 (PRESSE-SERVICE, nr.17,1976), forskellige almindelige skak-historiske kilder og redaktionens egne erfaringer fra Aalborg Universitets Datacenter.

Lige siden mennesket fik magt over dele af naturens processer, har det forsøgt at overflødiggøre sig selv ved at få maskiner til at udføre arbejdet. I moderne tid har dette fået konsekvenser i alle livets afskyninger, således også inden for skakspillet.

Den første skakspillende maskine så dagens lys i 1769 ! En snild opfinder, baron Wolfgang von Kempelen, vakte opsigt det år ved det kejserlige hof i Wien, da han for første gang præsenterede vidunderet.

- "programmet"

Von Kempelens automatiske skakspiller bestod af en fantasifuldt udklædt mandfigur udstyret med turban og overskæg og i det hele taget et mystisk, orientalsk udseende. Figuren, hvis hoved formentlig var af voks, havde legemsstørrelse, og var så at sige en del af en stor kasse, der var anbragt foran figuren, således at hele arrangementet ganske lignede en meget dybsindig inder, der arbejdede ved sit skrivebord. På bordfladen var anbragt et skakspil, som figuren betjente med en uhyrlig støj, der var frembragt af et stort antal lodder og trisser; det var først og fremmest på dette punkt, at von Kempelen viste sin dygtighed. Maskinens ene arm var utrolig smidig og manøvreedygtig, og dukken rystede tre gange med hovedet, når den bød skak! Men hvordan var nu denne historiens første data-maskine programmeret ? Den gåde kunne samtiden ikke løse, og maskinens første turné i 1783 blev en stor succes. Først senere blev man klar over hemmeligheden. Ved enhver forestilling foretoges en fremvisning af maskinens indre; kassen, der stod foran dukken, var forsynet med døre og forhæng, som altså kunne fjernes, så tilskuerne kunne

kikke ind i kassen og overbevise sig om, at der ikke sad en tænkende abe el.lign. derinde. Det gik ikke op for ret mange, at på intet tidspunkt var alle hindringer borte ret længe ad gangen - for når de var det, skulle det dygtige, skakspillende menneske, der holdt sig skjult i maskinen, krybe op i selve figuren, og det har sikkert været meget ubehageligt, for pladsen var snæver !

Fremgangsmåden var altså den enkle, at manden skjulte sig forskellige steder i kassen, mens von Kempelen uder udfoldelsen af alle sine talegaver holdt tilskuernes opmærksomhed fangen og efter et i forvejen aftalt "program" (der var det!) lukkede de enkelte døre op.

Men nok om det ! Vi vil kun lige nævne, at efter von Kempelens død overtog en anden den indbringende forretning, og maskinen kom endog i 1809 til at spille med selveste Napoleon !

- moderne tider

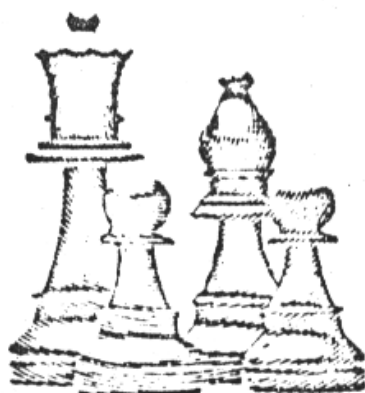
Nu om stunder har man ikke brug for at anbringe et menneske inde i maskinen for at få den til at virke. De moderne data-maskiner kan faktisk spille udmærket skak! I PRESSE-SERVICE har Thorbjørn Rosenlund et udpluk af partierne fra computer-EM, 1976, men desværre har han været noget uretfærdig og tilsyneladende fundet de dårligste partier frem (mere om dette følger).

Svend Hamann er én af dem, der har fulgt udviklingen inden for data-skak og leveret flere artikler om emnet til Skakbladet. Den seneste af disse er vistnok den i nr.11,1975. Her beretter

Hamann om de helt grundlæggende principper i programmeringen; vi vil derfor her nøjes med at henviser til det nævnte nummer, side 297 ff. Lad os i stedet straks give os til at se på, hvordan de spiller, de fyre.

- computer-VM i Stockholm, 1974
 Det første computer-VM nogensinde løb af stabelen i Stockholm i august 1974. Der deltog 13 computere fra 8 lande (4 fra USA, 3 fra England og 1 fra hver af landene USSR, Canada, Norge, Ungarn, Schweiz og Østrig). Man spillede 4 runder efter schweitzer-systemet. Favoritter var Chess 4.0 (USA) og Kaissa (USSR). I første runde vandt Chess 4.0 med hvid over "Ribbit" fra Canada, mens Caissa tog sig af østrigeren "Frantz".

hvid: Caissa(USSR)
 sort: Frantz(Østr)
 1.e4,e5 2.Sf3,Sc6
 3.Lb5 (de fleste computere har fået ganske få træk åbningsteori - man skal jo i gang !)
 3...d6 4.d4,exd4 5.
 Dxd4,Sge7 6.o-o,f6 7.Lf4,Le6 8.Sc3,De8
 9.Tad1,Lf7 10.Db4; hidtil har det set ganske fornuftigt ud, men hvad er meningen her ? 10...a6 11.Lxc6,Sxc6 12.
 Da4,b5 13.Da3,d5 14.b4,Lb4 15.Db2,dxc4
 16.Tfel,f5? (Det er typisk for de svage-
 re computere, at de vurderer den materielle stilling alt for højt. Selv en svagere spiller ville her få fornemmelsen af, at det måske var på tide at rokere.)
 17.Se5,Sxe5 18.Lxe5,Lxc3 19.Lxc3,Tg8 20.
 f3,Lb7 21.Lxg7,Db6 22.Ld4,Dg6 23.g3,o-o-o
 24.fxe4,fxe4 25.Lf6,Td5 26.Txd5,Lxd5 27.
 De5,Df7 28.Td1,Lxa2 29.Dxe4 (kombinationer som denne (Dxf6,Da8 mat) er ikke så imponerende, de viser kun, at computerne kan se en klar gevinst få træk fremme; men hvem kan ikke det ? Det er sværere, at få øje på en lille fordel !)
 29...Kb8 30.Le5,Te8 31.Dc6,Dg6 (hvad ellers ?!, Db6 er ikke rart) 32.Dxc7 (Lxc7 giver mat i få træk - forceret!)
 Ka8 33.Td7; (Kaissa viser nu sans for de sårbare felter omkring modstanderens Konge, altså styrke i K-angreb! Ellers kan det vist siges om computere i almindelighed, at de ikke er særlig aggressive)
 33...Df5 34.Dc6 ♘. 1 - 0

I anden runde kombinerede Kaissa sig ud af vanskelighederne mod "Tech II"(USA), mens Chess 4.0 mødte med "Chaos"(USA):

Chaos (USA) - Chess 4.0 (USA)
 1.d4,d5 2.c4,dxc4 3.Sf3,Sf6 4.
 e3,e6 5.Lxc4,c5 6.De2,a6 7.o-o
 b5 8.Lb3,Lb7 9.Td1,Sbd7 10.Sc3,
 Ld6 11.e4! (Chaos viser positionssans; trækket styrker centrum og åbner for Lc1) 11...cxd4
 12.Sxd4,Db8 13.g3,b4 14.Sa4,
 Lxe4 15.f3,Lg6 16.Sxe6!! (Et positionelt offer. Chaos kan umuligt have regnet frem til generobring af officeren! Chaos må have afvejet, at den fjendtlige K-stilling bliver svag, at de hvide officerer får store muligheder, og at sorts får meget små - alt sammen positionelle overvejelser. Ikke dårligt !)
 16...fxe6 17.Dxe6
 Le7 18.Tel,Dd8
 19.Lf4,Kf8 20.
 Tad1,Ta7 21.Tc1,
 Sg8 22.Tcd1,a5

23.Ld6,Lxd6 24.Dxd6,Se7 25.Sc5
 Lf5 26.g4! (ganske enkelt!),
 De8 27.La4 (gxf5 ser jo godt ud, men Chaos tillægger det åbenbart stor vægt at indskænke modstanderens bevægelsesfrihed) 27...b3 (noget skal der jo trækkes) 28.gxf5,
 bxa2 29.Lxd7,a1 30.Txa1,Ta6
 (computere kæmper altid til det sidste) 31.Sxa6; resten er uinteressant, og man gyser når man hører, at det tog yderligere 48 træk for hvid at vinde.

1 - 0
 Der var nu lagt op til et spændende opgør i 3. runde mellem Kaissa og Chaos. Desværre, må man sige, var det ikke Chess 4.0, der vandt over Chaos, for det var en almindelig udbredt opfattelse, at Chess 4.0 var den stærkeste, men sådan går det jo også i menneske-turneringer ! Chess 4.0 slog i stedet "Os-trich" (USA), der efter sigen-

de spillede ganske pænt. Men til partiet:

Kaissa (USSR) - Chaos (USA)

1.e4,c5 2.Sf3,Sc6 3.c3,d5 4.exd5
5.Dxd5 6.Le2,e6 7.o-o,Sf6 8.Le3,
cxd4 9.Lxd4?,e5! 10.h3,exd4 11.
hxc4 12.cxd4,Sxc4 13.Sc3,Dh5 (glim-
rende; Chaos er åbenbart glad
for K-angreb, men frygter dem og-
så, som det fremgår af det flg.)
14.g3,Kd7?? (pålidelig kilde op-
lyser, at programmørerne af Chaos
ved analyser af Kaissas partier
havde bemærket dens styrke i K-
angreb og derfor ændret det oprin-
delige program, så Chaos var mere
forsigtig med kongen. Efter partiet
prøvede man, hvad Chaos ville have
spillet iflg. det rigtige program.
Da valgte den 14...o-o, som er be-
tydelig bedre.) 15.Sh4,f5 16.d5,
Sce5 17.Dc2,Thf8 18.Ld3,Sxd3 19.
Dxd3 20.Sb5,f4 21.Sxd6,Kxd6 22.Da3,
Kc7 23.Dxa7,Df7 24.Tfcl,Kd6 25.Dc5,
Ke5 26.d6,Ke6 27.Tel,Se3 28.gxf4,
Td8 29.Txe3,Kf6 30.f5 (det er højst
mærkeligt, at Kaissa "overser" Df5
eller Dg5. Maskinernes styrke
skulle jo netop være, at de er u-
fejlbare, når der er klar ge-
vinst i meget få træk) 30...Dd7 31.
Te7,Da4 32.De5,Kg5 33.Sf3,Kg4 34.
Txg7,Kh5 35.Dh2,Dh4 36.Dxh4.

I 4.runde slog Chaos med hvid "Don Beal" fra England, mens Chess 4.0 slog Tech II. Kaissa havde sort mod Ostrich, fik en skidt stilling og tabte kvalitet, men Ostrich viste helt menneskelige egenskaber ved ikke at kunne finde gevinstfortsættelser og tabte.

Historiens første computer-skak-VM blev altså Kaissa (USSR; de har efterhånden en del verdensmesterskaber derovre) med 4 p. af 4. De flg. pladser afgjordes ved korrektion: nr.2. blev Chess 4.0 (USA) med 3, nr.3. blev Ribbit (Canada), nr.4 var Chaos (USA) og nr. 5 blev Ostrich (USA) med 2 p., osv..

Tom Skovgård, der har haft adgang til flere partier end de her viste, afslutter sin artikel med flg.:

"Kaissa blev altså VM...uden at møde Chess 4.0. Et sådant parti blev arrangeret dagen efter og det sluttede remis efter 65 træk...Kaissas største svaghed er øjensynlig fa-

sen lige efter åbningstilstanden. Her stod den hver gang til tab! Derimod viste den styrke i kongean- greb.

Langt mere imponeret bliver man af Chaos. Designerne af denne må være inde på noget af det rigtige. Hvem somhelst kan lave en skak-computer der regner varianter i massevis, men i spørgsmålet om at give en computer "stillingsforståelse" eller "positionssans" - der er Chaos-folkene flere længder foran deres konkurrenter.

Næste computer-VM afholdes i 1977 i Toronto, Canada. Formentlig får vi heller ikke der en stormester computer at se. Men der kommer jo stadig større og hurtigere com- putere frem, så det skal nok gå fremad med deres spillestyrke."

computer-EM i Amsterdam, 1976

I Amsterdam afvikledes fra den 9.- 11. august det første computer-EM. I PRESSE-SERVICE, nr.17 1976, kan man finde en nærmere beretning her- om. Det er slående at se, hvor me- get ringere de europæiske compu- tere spiller. Hvis ikke Rosenlund bevidst har fundet de svageste præstationer frem, må man sige, at det er for ringe.

Der deltog 8 programmer; Historiens første computer-EM blev "Master" fra Atomic Energy Research Establishment, England, der scorede 2,5 p. af 3. Derefter kom "Orwell" og "Tell"; Rosenlund oplyser ikke hvor de kommer fra, men "Orwell" lyder engelsk og "Tell" schweitzisk -Wilhelm!

Rosenlund skriver bl.a. "De stak- kels maskiner har ikke talent.... Evnen til lynhurtig gennem af en variant i n træk kompenserer kun lidt for manglen på evne til at se en mat i n+1 ". Det er ganske rigtigt. Men når Rosenlund skri- ver: "det er ganske overordentlig interessant at studere turnering- gens partier", må vi stå af. At damme efter Rosenlunds pluk er det uhyre uinteressant, så vi vil gå hen over det første com- puter-EM med det forudgående re- ferat og iøvrigt henviser til det nævnte nr. af PRESSE-SERVICE. I stedet vil vi kaste os over de nære ting! Som alle Aalborg-Nør- resundby-beboere vil vide, udfol-

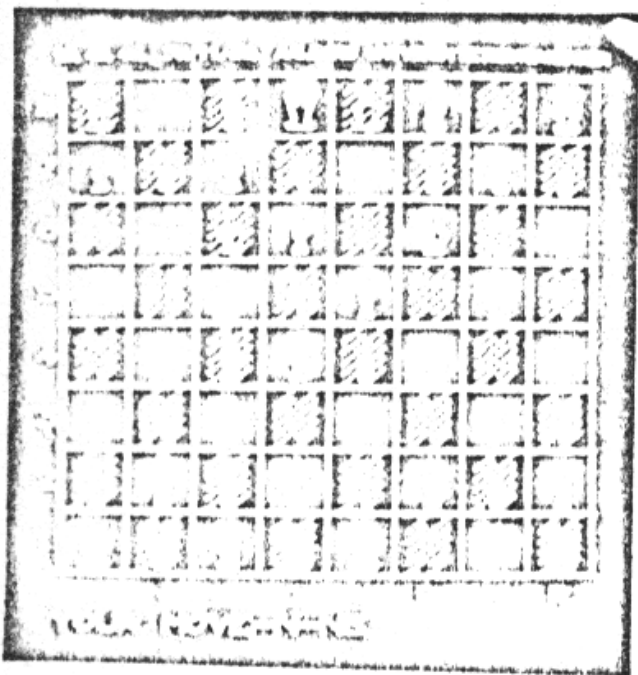
der Aalborg Universitets Center vældige og bemærkelsesværdige anstrengelser for at give godtfolk indblik i Centrets arbejde.

- Aalborg Universitets Datacenter
Som et led i disse bestræbelser arrangeredes besøg på Centrets datacenter, hvor man fik lejlighed til at spille master-mind, kryds-og-bolle og hvad-ved-vi med de frygtindgydende maskiner.

Det mest interessante var, at man også kunne deltage i simultan-skak mod maskinen. Programmet var intet ringere end et forbedret Chess 0.4 det program, der blev nr.2 ved VM i forbedret udgave! Det var jo ikke så dårligt, så redaktøren og medarbejderen mødte pligtskyldigt op for at "lave en historie" til EN PASSANT.

- Indledende bemærkninger

Der var for mange deltagere til, at vi kunne spille "direkte" på maskinen. Maskinen har nemlig en fjernsynsagtig skærm, der kan afbilde et skakbræt:

I stedet foregik spillet på den måde, at vi sad 5 på striben med hver sit skakbræt i et rum, hvor der var opstillet to "terminaler", dvs. skrivemaskineagtige indretninger, der har forbindelse til data-rummet og er forsynet med en skærm, hvorpå trækene kan afbildes i engelsk, beskri-

vende notation. Som sekundant havde maskinen den velkendte Eric Bentzen, der bragte trækkerne frem og tilbage mellem spillere og terminal-operatører. En af de tilstedeværende eksperter forklarede lidt om, hvordan maskinen "tænker", når den skal besvare et træk og om, hvordan den i det hele taget fungerer:

Først finder den sine 8 bedste svar og påtager sig så modstanderens rolle og finder hans 47 bedste svar (om disse tal vidstes iverigt intet særligt) hvorefter den igen påtager sig "sin egen" stilling og endelig finder det bedste træk. Den kan altså regne tre "halve" træk frem, og på den måde spillede den størstedelen af sine partier. Men i særlige tilfælde kan man få den til at regne endnu et halvt træk frem og principielt kan den faktisk regne 1 million træk eller mere frem, men det vil så tage en million år eller mere! Det havde vi ikke rigtig tid til, men på Eric Bentzens foranledning lod man maskinen regne 4 halve træk frem i en periode mod Svend Pedersen. Det var gennemgående vanskeligt for spillerne at registrere, hvor lang tid et enkelt træk tog, fordi maskinen samtidig betjente andre formål på Centret, så vi kom til at "stå i kø", men hos operatørerne i data-rummet kunne man hente oplysningen; til et enkelt træk mod Svend (9.0-0-0) brugte den, da den så 4 halve træk frem, næsten 10 minutter, men så meget brugte den ikke mod andre! Tidsforbruget stiger nemlig med en såkaldt "eksponential-faktor", så det sidste halve træk koster ikke en fjerdedel eller en tredjedel mere tid, som en almindelig dødelig skulle forvente, man skal, derimod, vistnok gange med 24 eller sådan noget -spørg Svend! Vi fik at vide, at maskinen om formiddagen havde vundet 2 partier og tabt 3. Så tog vi fat:

Chess 0.4 f. - Svend Pedersen
AUC, 9/11, 1976.

1.e4 (dette var altid dens første træk, og den besvarede altid e5 med 2.Lc4; det er sandsynligvis programmeret teori og ikke Chess'

vurdering af det bedste træk) g5
2.d4.Lg7 3.Lc4,c5 4.Df3 (Chess
har en ulykkelig forkærlighed
for dette træk i åbningen; jeg
er overbevist om, at den har få-
et besked på at kombinere Lc4 med
Df3 i åbningen, hvis ikke dia-
gonalen c4-f7 og linien f3-f7 er
blokeret; det virker jo altid så
flot i propagandaen, hvis maski-
nen kan feje en menneskelig mod-
stander ud af banen i en fart.
4...d5 Om det er godt eller skidt
vides ikke, men da maskinen for-
mentlig vil vurdere trusler om
materiel gevinst og dårlig konge-
stilling højt, kunne Svend sådan
set på forhånd regne med svaret
5.Lxd5, som næppe er det bedste.
5...e6 (Svend ser alt!) 6.Lc4,
cxd4 7.Ld2(?), Sc6 8.Sa3, Sge7 9.
o-o-o; dette var en anden af ma-
skinens fikse ideer; når den hav-
de mulighed for det, rokerede den
langt både som sort og hvid og
fortsatte enten direkte eller
lidt senere med den ikke altid
nødvendige manøvre Kc1-b1-a1 9...
o-o 10.Se2,a6 11.Lg5,b5 12.Lb3,
Lb7 13.Kb1,Db6 14.Kal,a5 15.c3,
(det havde nok været klogere at
forsøge en blokade af d-bonden
med Sc1-d3 i st.f.Kal, men nu
skal Løberen have luft) a4 16.Lc2
f6 17.Lf4,e5 18.Lcl; Chess har
fået at vide, at den skal holde
officererne fremme på banen for
at give dem størst muligt spille-
rum, så først nu kommer Den hjem.
Den har nok ikke begreb om tempo-
gevinst i midtspillet. 18...f5
19.Dg3, Tad8 20.Lg5,h6 21.Lxe7,
Sxe7 22.exf5, Sxf5 23.Lxf5, Txf5
24.cxd4, exd4 25.Thg1 (Svend tru-
ede jo Tg5) La6 26.Sc2 (Chess kan
som nævnt ikke se længere end 3
halve træk frem; Svend kan lidt
mere) d3 27.Txd3, Txd3 28.Dxd3, b4
Nu kunne Chess endnu ikke se
Txf2 for ikke at tale om de flg.
kombinationer. 29.De4, Lxe2 30.
De8 ?? taber vigtige tempi, Kh7
31.Dxe2, Txf2 32.De3! (fikst!,
truslen er jo Txc2 og Dxg1, men
Chess har selvfølgelig ikke set
matten) Dxe3 33.Sxe3, Txb2 34.
Sc2 og Bentzen opgav på Chess'
vegne. Smukkere havde afslutnin-
gen 34.a3,b3! fulgt af Ta2 og
Tal ≠ været.

At domme efter de 5 partier, der
blev spillet, da vi var der, kom-
mer Chess skidt fra åbningen, men
begynder så at samle stumperne
sammen. En pige på min venstre
side spillede længe udmerket, men
havde ikke noget særligt initia-
tiv og stillingen var lidt "flad",
indtil hun gjorde en ikke særlig
grov fejl og blev kombineret en
officer fattigere. Udmerket af
Chess! Men det er jo klart, at
Svend Pedersen ikke tillader
ret mange stumper at blive sam-
let sammen, hvis han får åbnings-
fordel.

Chess' styrke træder tydeligere
frem i det følgende parti, hvor
den får et par chancer:

Chess 4.0 - Lars Persson
AUC, 9/11, 1976

1.e4, Sf6 2.e5, Sd5 3.Df3 ?!; pud-
sigt nok har Bent Larsen netop
behandlet dette træk i seneste
nr. af Schack-nytt. Jeg følger
Larsen: Sb4! 4.Sa3, S8c6 (alt
efter Larsen!) 5.De3, e6 6.Lc4,
b6 7.Sf3, Se7! (kendt fra andre
Aljechin-varianter, hvor den hvi-
de D er tidligt ude). 8.c3! Sbd5
9.De4, Lb7; sort arbejder med de
hvide felter; hvids bedste svar
er nok at gennemføre c4 og d4.
10.d4; der er nu intet i vejen
me den hvide stilling, og den
kan nemt forbedres med Lb3 eller
Ld3, De2 og c4. 10...Sf5 11.Lg5!?
et udmerket udviklingstræk, men
den nævnte plan eller Sc2 var
bedre. 11...f6 12.exf6, exf6 13.
Ld2!, Lxa3 14.bxa3, De7 15.a4, Tg8
16.g3; nu har Lb7 en lang dia-
gonal, men hvad skulle Chess ellers
spille? O-O besvares med o-o-o
og så er det snart forbi, men
det kan Chess ikke se, så der er
noget, der tyder på, at den har
en programmeret preference for
lang rokade. Nu kan sort vinde
en god B med 16...Sd6 17.Dd3,
Sxc3 18.D/Lxc3, Sxc4 og Lxf3;
men sort fisker efter lidt mere:
17...Df7 med den nævnte trusel
fulgt af et hurtigt Dh5, d4 og
ødelæggelse. 18.o-o-o, nu kan
sort igen vinde mindst en B, men
vil hellere komplicere - det er
jo ikke en holdkamp. 18...Dh5 19.
Sh4! nu har hvid pareret alt, så

kul på!:b5! 20.Lxb5! (axb5,Sb6 osv.)a6! 21.De2!!!;glimrende spillet...Df7 22.Ld3, hvid har vundet en B og truer med en opmarch i centrum med Thel og f4-f5.22., Sb6 23.Thel,Ld5! (ikke slå dumt på a4; feltet c4 og den åbne b-linie bliver hvids død) 24.Lf4! meget ubehageligt; nu tvinges sort til at tage en beslutning om at bemande c4, før den ene S byttes af; sort skal regne meget præcist i det følgende, for der skal regnes 9 halve træk frem til der er afgørende sort fordel og 14 halve træk, til der er mat! og 3 mellem-skakker kan bringe tallet op på 17 halve træk. Chess kunne ikke følge med:24.Sdc4! 25.Lxc7,De7!; nu besvares Lxb6 med Da3 27.Kb1,Tb8 28.a5,Sxa5 osv. 26.Dh5?! ser chancerigt ud men efter Kf8 27.Dh6 parerer Tg7! alt. 28.Lxc4 (giver flugtfeltet d3, som Chess alligevel ikke benytter)Sxc4 29.Kb1,De3 30.Dcl,d6! 31.Lxd6,Dxd6 32.Kal, Bentzen ville opgive for Chess, men jeg insisterede på at fortsætte: Tb8 33.Dh6,Da3 34.Df6, Kg8 35.Dxg7,Kxg7 36.Sf5,Kf8! 37.Te2,Dxc3 38.Tb2,Dxb2 /

Hertil svarede Chess, noget uhøfligt synes jeg : The game is over, spillet er forbi.

● ENTER MOVE.
GO,1.
▲ THE GAME IS OVER.
PRINT.

Men jeg blev formildet, da jeg fik udskriften fra maskinen, hvor på slutstillingen var ledsaget af

DROP.
THANK YOU FOR AN ENJOYABLE TIME.

det elskværdige: thank you for an enjoyable time, tak for et fornøjeligt samvær:

Det er os, der takker.

BESTYRELSEN for Nørresundby Skakklub har flg. udseende:

Formand: Ole Holmsgaard
Laksevågen 13
9400 Nørresundby
Tlf.(o8)171671

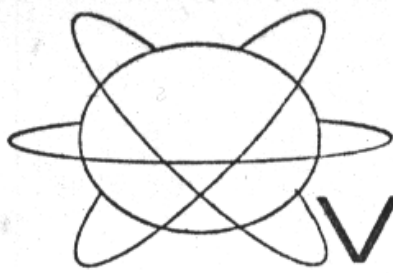
Sekretær og næstformand: Erik Pedersen
Ths.Kingos Vej 45
9000 Aalborg
Tlf.(o8)123634

Kasserer: Niels Jacobsen
Ndr. Skansevej 9
9400 Nørresundby
Tlf.(o8)293166
Hverdage 9-16

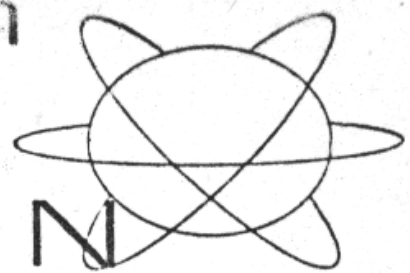
Spillerkort fører: Svend Pedersen
Knudsgade 3
9000 Aalborg
Tlf.(o8)137966

Materialeforvalter: Bent Bojsen
Magnoliavej 70
9000 Aalborg
Tlf.(o8)182363

tra den store VERDEN

Kandidatturneringen er ved at falde i hak ! Omkampen om 2. og 3. pladsen i Interzoneturneringen i Biel, mellem Tal, Portisch og Petrosjan, er afviklet; hver mand skulle spille 8 partier, dvs. 4 mod hver modstander. Petrosjan vandt denne lille turnering med 4,5 p., Portisch fik 4 p. og Tal gled ud med 3,5 p. I første runde vandt Petrosjan over Portisch og i anden runde vandt Portisch over Tal. De øvrige partier endte alle remis.

Petrosjan - Portisch, Vares, -76
1.d4, Sf6 2.Sf3, e6 3.g3, b5 4.Lg2, Lb7 5.o-o, c5 6.Lg5, Le7 7.c3, Sa6 8.e3, Tb8 9.Sbd2, o-o 10.a3, Se4 11.Lxe7, Dxe7 12.De2, Sc7 13.Tfd1, Tfd8 14.Se5, Sxd2 15.Txd2, Lxg2 16.Kxg2, Sd5 17.e4, Sf6 18.Sg4, Sxg4 19.Dxg4 d5 20.dxc5, dxe4? 21.Tad1!, Txd2 22.Txd2, Dxc5 23.Dxe4, Dc7 24.Dd3, h6 25. Dd7, Dc5 26.Td3, a5 27.Tf3, Tf8 28.Tf4, e5 29.Te4, Kh8 30.Te3, f6 31.Td3, Tb8 32.Dd6, Da7 33.Dc6, Df7 34.Td5, Dg6? 35.Txe5, Dd3 36.Tc5, b4 37.cxb4, axb4 38.a4, Db3 39.Tc2, Da2 40.Te2, Kh7 41.h4, b3 (det hemmelige træk) 42.Dd7, Kh8 43.Te7, Tg8 44.Dd4 Ta8 45.Tb7, Te8 46.Tb5, Tc8 47.Tb4, Tg8 48.Dc3, Ta8 49.Df3, opgivet.

Det kunne på forhånd ventes, at russerne indbyrdes ville remisere, hvilket de også gjorde i alle partierne i 17-20 træk, så Portisch måtte frem på banen, hvis han ikke ville hægtes af. Derfor greb han i næste runde til den meget skarpe sicilianer, der blev så kendt i 1972, i matchen Fischer-Spasskij:

Tal - Portisch, Vares, -76
1.e4, c5 2.Sf3, d6 3.d4, cxd4 4.Sxd4, Sf6 5.Sc3, a6 6.Lg5, e6 7.f4, Db6 8.Dd2, Dxb2 9.Sb3, Da3 10.Lxf6, gxf6 11.Le2, Sc6 12.o-o, Ld7 13.f5, Se5 14.fxe6, fxe6 15.Lh5, Kd8 16.Tab1, Tc8 17.Se2, Le7 18.Sf4, Kc7 19.Le2, Kb8 20.Sa5? (Tal siger her, at trækket

taber nogle vigtige tempi, fordi det planlagte 21.c4 efter 20..., b5 besvares med 21..., Ld8! I stedet ville 20.Sd4 bevare det hvide initiativ) 20..., b5 21.Sb3, Ld8 22.Kh1, Lb6 (sort har nu fordel) 23.Sb5, Tc7 (stærkere f5!) 24.Sxf6, Lc8 25.Sg4, Sc4 26.Lxc4, Txc4 27.Sfc (jeg tænkte her på at spille Tf7 og hvis så 27..., Dxa2 28.Tal, Dxc2 29.Dxd6, Lc7 30.Txc7, Txc7 31.Tcl, men da så jeg for mig 31..., Td8!! Det eneste rigtige træk i stillingen er 27.Sc3, som jeg afstod fra fordi efter: 27..., Txe4 28.Dc3, Tg8 29.Dc6, Lxe3 30.Dxe4, Lb7 troede jeg, at jeg blev mat. (Jeg kan jo bare slå på e3). Selvfølgelig kan sort måske spille en stærkere variant: 28..., Ld4, men efter 29.Dd3, Lb7 (29..., d5? 30.Sc4!! og hvid vinder) 30.Tf7 havde det ikke været så galt. Men så 27.Sf6?, Db4 28.Dd1, Dc3 29.Tcl, h5! 30.Tf3, Deb 31.Dd2, Ka8 32.Td1, Lc7! 33.Sab, d2 34.S3, Lxa5 35.Dxa5, Txc2 36.Db6 (tidnzd) Db2 37.Dgl, dxe4 38.Sxc4, Lb7 39.Te3, Tf8 40.a4, Deb 41.opgivet.

let forkortede noter af GM TAL

Lodtrækningen til kandidatturneringen gav flg. resultat:

- 1.Larsen - Portisch
- 2.Fischer - Hort
- 3.Mecking - Polugajevskij
- 4.Petrosjan - Kortjnoj !!

Der er stof til eftertanke. For det første: Fischer stiller næppe op, så hans plads må gå til Spasskij. Hvis dennes spilleforbud står ved magt, må æren gå videre til 4.pladsen af sidste kandidatturnering, og da Portisch har sikret sig deltagelse, må det blive Byrne. Det mærkværdige er, at vi da har en kandidat-turn., som er næsten mage til den forrige, kun med et par beskedne ændringer:

Larsen er kommet med i stedet for Spasskij, mens Karpov, der nok sidder og forbereder sig, erstattes af Hort.

Larsen har tidligere mødt Portisch i den 7. kandidat-turnering (1968), hvor Larsen vandt 5,5-4,5 efter en unødigt spændende match.

Petrosjan og Kortjnoj mødtes i forrige kandidat-turn., men deres match blev afbrudt, da Kortjnoj førte 3,5-1,5, p.gr. af Petrosjans sygdom. Hvor syg Petrosjan var, er der ingen, der ved. Men til gengæld vides det, at der var heftige personlige uoverensstemmelser mellem de to under matchen og i betragtning af de seneste begivenheder, Kortjnogs afhopning m.m. (se forrige nummer af EN PASSANT) er der overhovedet ingen grund til at tro, at den kommende match, hvis den bliver afviklet, vil foregå i god ro og orden!

Vinderen af match 1. spiller mod vinderen af match 2.; vinder 3. mod vinder 4..

Vort gæt er, at Larsen ordner Portisch, mens Hort ordner Byrne; Mecking slår Polugajevskij, mens ..øhh..Kortjnoj slår Petro. I næste runde nedger Larsen Hort, og Kortjnoj kvaser Mecking. Endelig slår Kortjnoj Larsen, og så giver Karpov afkald på titlen. Det tegner ganske spændende.

 Tungsram-turneringen i Budapest gav 2 nye GM'er, ungareren Vadasz og østtyskeren Vogt. Nr.1 blev Vadasz og GM Kholmov (10,5 af 15), 2.-3. GM Sax og Vogt (10) og så et spring ned til 4.-6. Pinter, GM Jansa og IM Mednis (7,5), længere nede fandtes GM Suetin og GM Westerinen.

 I Costa Brava, et eller andet sted i Spanien, vandt GM Larsen klart med 7,5 af 9; IM Castro, den eneste der kunne slå Larsen, fik sin første GM-norm på 2.pl. med 6,5. Larsen undskylder dette nederlag med det tidlige spille-tidspunkt. Nr.3-4 blev IM Zwaig og GM Szabo, 5,5 p..I det slagne felt sås en række spaniere anført af GM Pomar, der nok ikke var helt tilfreds.

 I Plovdiv, Bulgarien, har den 25-årige amerikaner Kim Commons sikret sig IM-titlen ved at vinde med 9,5 af 13; han tabte i sidste runde under kamp, da man ændrede rundelægningen, og tolken ikke underrettede Commons. Nr. 2 blev IM Peev med 9.Nr.3-6 blev Ivanov, Lehmann og IM Ornstein. -

Commons spillede her sit livs flotteste parti - det er sandelig ikke dårligt:

Commons - Peev Plovdiv, -76
1.e4,c5 2.Sf3,e6 3.d4,cxd4 4.Sxd4,a6 5.Ld3,Sf6 6.o-o,d6 7.c4,Le7 8.Sc3,o-o 9.De2,Sbd7 10.f4,Dc7 11.Khl,b6 12.Ld2,g6 13.Tacl,Lb7 14.b4,Tac8 15.a3,Db8 16.Sf3,Tfe8 17.Tcel,Lf8 18.Sg5,h6. Det ser ud til, at det sorte spil må forstærkes hertil, for nu tager hvid fat, og red., der dog ikke har analyseret til bunds, kan ikke se noget bedre for sort, end det han spiller i det flg. - og hvid fører angrebet mesterligt: 19.Sxf7!, Kxf7 20.e5!, Sg8 21.Dg4, Se7 22.Lxg6!, Sxg6 23.f5, Sdx6 24.dxe6 Ke7 25.Dxg6!! Kd8 (bemærk den lækre mat efter Tf7 og Td7) 26.Txe5,dxe5 27.Lxh6,Txc4 28.Dxe8, Kxe8, vildskaben er ovre, sort kan roligt opgive. 29.Txf8, Ke7 30.Txb8, Lc6 31.Sdl,b5 32.Kgl, Kxe6 33.Tb6, opgivet.

 Kapfenberg, Østrig. GM Szabo vandt m. 8,5 af 12, nr.2 blev IM Stean (8) foran 3. IM Kotjijev (7,5), IM Karaklaic og IM Tatai (7). Blandt deltagerne var også GM Maric, IM Dückstein og GM Donner.

 I forrige nr. offentliggjorde vi top-10 i USSR. Nu har 64 anvist top-10 i USA:
1.Brown (2562) 2.Evans (2549)
3.Byrne (2543) 4.Tarjan (2527)
5.Kavalek (2521) 6.Rogoff (2517)
7.Lombardy (2507) 8.Vukcevic (titelløs, 2500) 9.Larry Christiansen (titelløs, 2499) 10.IM Weinstein (2465). Med mindre andet er angivet er de alle GM'er. En sammenligning med USSR's top viser, at selv den 10.-bedste, Beljavskij (2579) er "stærkere" end den bedste amerikaner!

 "Hvorfor opgiver man ikke, når modstanderen har en mat i tre eller fire træk? Det er nærmest, som om man vil sige: du spiller skidt, og det er helt utroligt, at jeg kan tabe til dig, men en mat i et træk kan du se, det ved jeg godt. Men jeg under dig ikke den fornøjelse"

Bent Larsen

○ På trods af et massivt boykot fra de store, østlige skaknationer og andre er skakolympiaden i Haifa blevet afviklet. Antallet af deltagerlande har været lidt ujævnt angivet i danske tidender, men der var omkring 48 nationer, hvoraf 23 også stillede med et damehold.

Slutstillingen i toppen blev: 1.USA 37 p., 2. Holland 36,5, 3.England 35,5 4. Argentina 33, 5.Vesttyskland 31, 6. Israel 29,5, 7.Schweitz 29 8.Canada 28,5. Danmark endte på 23.-26.-pladsen med 26,5 p., hvilket var en smule dårligere end rating-udregningerne viste (en 21.-plads). Sverige og Norge lå begge på en 9.-16.-plads med 27,5 p.

For første gang i lange tider havde man opgivet turneringsformen med forgrupper og finalegrupper og var i stedet gået over til et Schweitzer-system.

Men i damerækken bibeholdtes gruppesystemet, og her leverede vort damehold et smukt resultat, vistnok det bedste nogensinde, ved at komme i A-finalen. Desværre blev Ingrid Larsen syg, da A-finalens matcher skulle afvikles, og vi havde ingen reserve til dameholdet, så resultatet kunne nok have været endnu bedre, men dameholdet sluttede altså sidst i A-finalen, hvor slutstillingen iøvrigt blev: 1.Israel 17,2.England 11,5, 3.Spanien 11,5 4. USA 10,5 5. Holland 9,5 6.Vesttyskland 9 7.Australien 8,5 og 8.Danmark 6,5.

De individuelle resultater på vore hold har det ikke været muligt at følge, men det kommer ganske givet i Skakbladet. Det vides dog, at Nina Højberg har leveret en imponerende indsats.

Ellers har vi omhyggelig fulgt bulletinerne i den sprællende avis, Politiken; dog er der en lille lakune ved 5. runde hvor vi ikke kender danskernes modstandere, og ikke er helt sikre på damernes slutresultat efter forrunderne. Uklarheder er angivet med et ?.

Den såkaldte anti-olympiade i Tripoli fik ikke den ventede tilslutning. Det var vist El Salvador, der tog 1.pladsen. Mere forbavsende var det, at flere af de lande, der deltog i Tripoli, ansøgte om optagelse i FIDE på kongressen.

På kongressens sidste dag meddeltes det at

Matchen Larsen-Portisch foreløbig skal finde sted i Amsterdam og startede den 2.maj. Hollanderne bød 20.000 holl.gylden i præmiesum.

Philippinerne har budt på Mecking - Polugajevskij og Venezuela og Puerto Rico vil gerne have Fischer-Hort, eller hvad det nu bliver til.

Italien fremsatte et tilbud om samtlige kandidatmatcher, men det bliver næppe akcepteret. Endnu har ingen turdet byde på matchen Kotjnoj-Petro, det kunne vel også vise sig at være en tvivlsom investering.

Sydafrika er blevet genoptaget i FIDE, efter at man på FIDES kongres foreviste filmoptagelser af en skakturnering, hvor både sorte og hvide (mennesker, ha!) deltog.

I Sovjet har man haft andre ting for under OL, og man har bl.a. afviklet en udmærket turnering på kurstedet Albena. Nr.1 blev GM Lutikov m. 9,5 af 12; nr.2. blev IM Karasjev, 8.; nr.3-4. blev GM Bilck og GM Radulov, 7,5. Nr.5-6 blev GM Philip og Georgiev, 7.; blandt deltagerne var også IM Ornstein og

Herrerne

Danmark	- Bermuda	4 - 0
DK	- Philippinerne	1 - 3
DK	- Finland	1,5-2,5
DK	- Irland	4 - 0
DK	- ?	0,5-3,5
DK	- Østrig	1 - 3
DK	- Schweitz	1,5-2,5
DK	- Frankrig	2 - 2
DK	- New Zealand	1,5-2,5
DK	- Dominik. Rep.	3,5-0,5
DK	- Iran	2,5-1,5
DK	- Norge	2 - 2
DK	- Sverige	1,5-2,5

Damerne

Danmark	- Japan	3 - 0
DK	- Canada	1,5-1,5
DK	= Wales	3 - 0
DK	- Holland	0,5-2,5
DK	- Finland	2 - 1 (?)
A-finalen		
DK	- USA	0,5-2,5
DK	- Australien	2 - 1
DK	- Israel	0 - 3
DK	- England	1,5-1,5
DK	- Holland	1,5-1,5
DK	- Spanien	1 - 2

FORSIDE-OPGAVERNE

1. Vik - Duras, Prag 1899.
1...Tb1!! 2.Kxb1 (Kd2,Txf2
3.Lxf2,Lc3! med mat)Tb6!! 3.
Kc1 (Lxb6,Db4 4.Kc1,Lb2 med
mat)Lb2! 4.Kd2,Lc3 5.Kc1,Tb1!
6.opgivet. (Kxb1,Db4 med mat)

2. Duras - Cohn, Karlsbad 1911.
1.Txh7!!!,Kxh7 2.De7,Kg6 3.Tg8
Kf5 4.Txg5!!!,Kxg5 5.Dg7,opg.
(Kf5 6.Dd7 eller Kh5 6.Dh7)

3. Duras - Teichmann, Ostende 1906
1.Dxg6!!!,Kxg6 2.Tf6,Kg7 3.Tf7,
Kg8 (Kg6 4.Tlf6) 4.Tf8,Kg7 5.
Tlf7,Kg6 6.Tf6,Kg7 7.Tg7,Kg8;
 Nu er alt klappet og klart til
 det afsluttende angreb: 8.Kh5!
 tager flugtfeltet g6 og truer
 altså mat i 2, De2 9.g4,opg.
 Efter Dh2 10.Kg6 er der intet
 forsvar. Det er utroligt, hvad
 man kan tillade sig, hvis man
 har skærpet sit blik for mat-
 billeder !

IM Spiridonov. GM-normen var 8,5 p.,
 IM-normen 7 p.

I Minsk har man afviklet USSR-
 mesterskabet med det overrasken-
 de resultat, at den titelløse
 Dorfman vandt i overlegen stil. Han
 vandt 6 og spillede 11 remis, ingen
 tab, og opnåede dermed 11,5 af 17.
 Det var en af de typiske turnerings-
 sejre med remiser mod toppen og ge-
 vinster mod bunden. Nr. 2-4 blev
 GM Tsjesjkovskij, GM Svjesnikov og
 Rasjkovskij med 10 p.; Kupretjik og
 Grigorjan fik 9,5, mens IM Dvoret-
 skij og GM Tajmanov delte 7.-8.pl.
 med 9 p.; resten af feltet så så-
 ledes ud: A.(1) Petrosjan, Kotjijev,
 Beljavskij, Peresipkin, Kuzmin, Tjehov,
 Alburt, Ivanov, Furman og Karasjev.
 Der er et par stykker af dem, som vi
 garanteret kommer til at høre mere
 fra. A. Petrosjan er faktisk i fami-
 lie med gamle Petro. Artak (som han
 vistnok hedder) er Tigrans nevø, der
 er gået kraftigt frem de sidste par
 år og sikkert snart når til tops.

I Tbilisi spillede damerne om
 USSR-mesterskabet. Nr.1 blev også
 her en stor overraskelse, idet
 Akhsjarumova fik 12,5 af 17, Epsjtein
 fik 11,5, Aleksandrija og Zajtseva
 opnåede 11, Saunina og Semenova 10,5
 og først på 7.pladsen finder vi VM
 Gaprindasjvili, som ellers aldrig
 har haft konkurrence, med 10 p.

indhold :

side 2	Referater fra holdkampene
side 3	DSU's rating og klubrating
side 9	Partiet Henrik Holmsgaard - Erik Falden
side 10	Skakringens Pokalturnering
side 12	Rating
side 14	Klubmesterskabet
side 15	Data-skak
side 21	Fra den store verden
side 24	Løsninger på opgaverne og indholdsfortegnelse.

Også jugoslaverne har haft gang
 i en turnering. I Novi Sad
 løb GM Smejkal med en klar

 1.plads med 11,5 af 15 foran
 GM Velimirovic 10, GM Hort 9,5,
 GM Sax 9, IM Garcia, GM Gligoric,
 GM Ivkov, og GM Olafsson alle
 8,5 p. Nr.9-10 blev Bukic og GM
 Sigurjonsson med 8 p.